

summit

અધ્યાત્મ

વર્ષ : ૨૦

સપ્ટેમ્બર-૧૯૭૯

અંક : ૧૨

* ઉપદેશના આચરણથી વિકાસ *

ભારતવર્ષમાં અનેક સંતો થયા છતાં પણ લોકો દુઃખી છે એનું મુખ્ય કારણ સંતોએ આપેલા ઉપદેશનું સામુહિક રીતે પાલન કરવામાં નથી આવ્યું, તે છે. વેદ ગમે તેટલી સારી દવા બતાવે, પરંતુ વ્યાધિગ્રસ્ત વ્યક્તિ તેનું સેવન જ ના કરે તો વ્યાધિ કેવી રીતે દૂર થાય? સત્યુરુપો અને સદુપદેશકો જીવનને શુદ્ધ, શાંત, સમુન્નત શક્તિશાળી બનાવવાની ઔષધિ બતાવે છે અને અર્હાનશ અવાર-નવાર બતાવે છે, પરંતુ એ ઔષધિના સમુચિત સેવનમાં ક્યાશ છે. છેલ્લા કેટલાક વરસોમાં જ કેવા કેવા લોકોત્તર મહાપ્રતાપી મહાપુરુષો થઈ ગયા? રામકૃષ્ણ પરમહંસદેવ, મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતી, લોકમાન્ય તિલક, સ્વામી વિવેકાનંદ, સ્વામી રામતીર્થ, મહર્ષિ અરવિંદ, મહાત્મા ગાંધીજી, કોઈ પણ દેશ એવા પરમ પ્રતાપી મહાપુરુષોને પ્રકટાવવા માટે ગૌરવ લઈ શક્યો હોત. ભારતે પણ એને માટે ગૌરવ અનુભવ્યું છે. પરંતુ એમણે ઉપદેશેલી સાર વાતો પ્રજાએ પોતાના જીવનમાં સામુહિક રીતે ઉતારવાની આવશ્યકતા છે. એ પ્રવૃત્તિ જેટલા વધારે પ્રમાણમાં થશે તેટલી જ લાભકારક અને ઉપયોગી થઈ પડશે. વખતના વિતવાની સાથે એ કોશિશો સફળ થશે અને ભારત સંસારના સર્વ-શ્રેષ્ઠ દેશ તરીકે બહાર આવશે. એના માર્ગમાં અંતરાયો અથવા અવરોધો હોવા છતાં એમને પાર કરીને એ એનું નિર્માણ કરશે.

મોગેશ્વરજી

અધ્યાત્મ

આધ્યાત્મિક વિકાસની નવી જ ક્ષિતિજ ખોલવું ગુજરાતી માસિક છૂટક નકલ ૪-૦૦ વાર્ષિક લવાજમ દેશમાં રૂ. ૨૫-૦૦ વિદેશમાં રૂ. ૩૦૦-૦૦ (વિમાનથી)

- સંસ્થાપક પ. પૂ. યોગેશ્વરજી સર્વમંગલ ચેરીટીબલ ટ્રસ્ટ (રજી. અમદાવાદ).
- તંત્રી-સંપાદક શ્રી નારાયણ હ. જાની.
- સહસંપાદકો શ્રી નાનુરામ દુધરેજીયા, શ્રી મણિભાઈ સી. શાહ.
- પ્રકાશન અને પ્રાપ્તિસ્થાન 'અધ્યાત્મ' પ્લોટ નં. ૧૬૮૮ બી. સરદારનગર, ભાવનગર-૧
- તંત્રી, મુદ્રક અને પ્રકાશક નારાયણ હ. જાની. ફોન ૫૬૫૮૧૧
- મુદ્રણસ્થાન રાયેશ્યામ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ, પ૩/૫૪ સી ૧, બોરડીગેટ, ભાવનગર-૧.

લેખકોને નિમંત્રણ

- અધ્યાત્મમાં લેખો, ભજનો કે ગીતો મોકલાવવા લેખકોને નિમંત્રણ છે. અધ્યાત્મની ભાવનાને અનુરૂપ જ લેખો સ્વીકારવામાં આવશે.
- લખાણ કાગળની એક બાજુ ને સારા મોટા અક્ષરે લખેલું હોવું જરૂરી છે. બીજાં સામયિકોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલ લેખોની નકલો ન મોકલાવવા વિનંતી છે.

'અધ્યાત્મ' અંગે સૂચનો

- ગ્રાહકોને ગ્રાહક નંબર સરનામા સાથે લખવામાં આવે છે તે નોંધી લેવો.
- 'અધ્યાત્મ' જો આપને ગમ્યું હોય તો આપના પરિચિત વર્ગમાં તેના ગ્રાહકો વધે તેવું આપ કરતાં રહેશે.
- 'અધ્યાત્મ' દર માસની ૧૭ તારીખે પ્રસિદ્ધ થશે. કોઈ કારણે એકાદ અઠવાડિયા સુધી અંક ન મળે તો સ્થાનિક ટપાલ કચેરીમાં તપાસ કર્યા પછી અત્રે જણાવવું. સિલિકમાં હશે તો જરૂર મોકલી આપશે.
- પત્રવ્યવહાર કરતી વખતે ગ્રાહક નંબર લખવાથી વધુ સરળતા રહેશે.
- 'અધ્યાત્મ' અંગે કોઈ સૂચનો કરવાના હોય તો નિઃસ્ફોચ કરવા અનુરોધ છે.
- દર મહિનાની તા. ૧૫ સુધીમાં જે ગ્રાહકોનાં નામ અત્રે મળી જશે, તેમને તા. ૧૭ મી એ અંક રવાના કરવામાં આવશે.

અનુક્રમણિકા

શ્રી મૌનસાધના શિબિર અંક	તંત્રી	૩
શ્રીયોગેશ્વર કથામૃત	મા સર્વેશ્વરી	૪
પૂ. શ્રીના જન્મદિનની ઉજવણી	તંત્રી	૧૩
નવરાત્રિ જપ-યજ્ઞ	તંત્રી	૧૬
પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીનો સંદેશો	મા સર્વેશ્વરી	૧૭
શ્રી પરમાર્થીનો સંદેશ	પરમાર્થી	૧૮
શિબિરના વિશેષ કાર્યક્રમો	ધીરજબેન નાણાવટી	૨૨
પૂર્વભૂમિકા-(૨)	વાસુદેવભાઈ	૩૨
પૂર્વસંધ્યા	વિનોદભાઈ	૩૪
પરમ ભાગવત શ્રી યોગેશ્વરજી	પરમાર્થી	૩૮
પૂ. શ્રી મા-ખુશીકિતાબ	રાજુ યાત્રી	૪૪
Reflections from Calgary Shibir	Hitesh	૫૭
અંબાજીમાં સર્વરોગ નિદાન કેમ્પ	તંત્રી	૬૪

* પરદેશનું લવાજમ *

અધ્યાત્મનું તા. ૧-૧૦-૮૮ થી પરદેશનું વાર્ષિક લવાજમ AIR-MAIL નું રૂ. ૨૫૦/- કરવામાં આવ્યું છે. પોસ્ટેજના દર ૧-૧-૮૮ થી વધ્યા છે, છતાં આ વધારો હવે ૧-૧૦-૮૮ થી અમલમાં મૂક્યો છે.

— તંત્રી

* શ્રી મૌનસાધના શિબિર અંક *

પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીના સાન્નિધ્યમાં, કેનેડાના બેગક્રીક, આલ્બર્ટા ખાતે જે મૌનસાધના શિબિર ઓગસ્ટ-'૯૯ માં ૨૪ દિવસ માટે યોજાઈ તેમાં લગભગ ૧૧૫ જેટલા ભાઈબહેનોએ ભાગ લીધો. આ એક પૂ. માનો નવતર પ્રયોગ હતો.

આજના સતત બહિર્મુખતા અને ધાંધલ ધમાલમાં જીવતા માનવને મૌનનું મહત્ત્વ અને પ્રભુ સાથેનું જોડાણ કેમ સાધી શકાય તે શીખવ્યું. તે ઉપરાંત શિબિરમાં મનુષ્ય તરીકે ઉત્તમ જીવન જીવવું હોય તો કેવો ને કેટલો આહાર લેવો, કેવી દિનચર્યા રાખવી ને વ્યાયામનો પાણ તેમાં સમાવેશ કેમ કરવો, તે વાતો પ્રત્યક્ષ જીવનના પદાર્થ પાઠોવડે શીખવવામાં આવી.

શિબિરના આયોજનમાં ને તેમાં ભાગ લીધા પછી સાધકોએ પોતાના પ્રતિભાવો વ્યક્ત કરતા લેખો અમને મોકલ્યા છે. તેમાં પૂ. માએ તેમના જીવનમાં પ્રવેશ કરી, કેવો અદ્ભુત વળાંક આપ્યો છે, તેની વાતો-બીજાઓ માટે પ્રેરણારૂપ હોઈ, અત્રે રજૂ કરી છે, તે વાંચકોને જરૂરથી ગમશે એવી આશા છે. પૂ. માનું એક વિરલ આધ્યાત્મિક વ્યક્તિત્વ તેમાં ઊભરી આવે છે, તે આ લેખોની વિશેષતા છે.

— તંત્રી

અધ્યાત્મ

વરદ હસ્ત પ્રભુ તમારો, સદાય રહેજો જીવન સહારો

—મા સર્વેશ્વરી

વર્ષ : ૨૦

સપ્ટેમ્બર-૧૯૯૯

અંક : ૧૨

શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત

મા સર્વેશ્વરી

[નોંધ : તા. ૧૮-૭-૯૯ની ડાયરી ફેબ્રુઆરી-૯૯ના અંકમાં અપાયેલ હોવાથી અહીં તેનો ડ્રોફ મૂકવામાં આવેલ છે.]

તા. ૧૯-૭-૯૧, રવિવાર, આષાઠ વદ બીજ, ૨૦૩૭,

સ્થળ : ૫૫, અરુણોદય સોસાયટી, અલકાપુરી, વડોદરા.

સવારે પૂ. શ્રીનો આખોયે સમય લેખનમાં ગયો. આજે બાલકાંડ પૂરો થયો. પછી પરમશક્તિએ પૂ. શ્રીના કાગળ પર જણાવ્યું કે, “કરો, આ કાર્ય ઘણું સારું છે. અનેકને મદદરૂપ થશે. હું જ રામ હતી, તે જ શક્તિ છું.”

પૂ. શ્રીને આજે બાલકાંડ પૂરો થયાનો આનંદ ને સંતોષ થયો. આજે ભોજન સમયે પૂ. શ્રીએ ખૂબ ખૂબ હળવા બનીને ભોજન

સપ્ટેમ્બર : ૧૯૯૯

લીધું. પૂ. શ્રીની રમૂજવૃત્તિ અલૌકિક જ હોય છે. ભોજનના પદાર્થો પરથી પણ આધ્યાત્મિક ચર્ચા પર લઈ જાય છે.

આજે પૂ. શ્રીએ ભોજનમાં ખીર લીધી, અને વાત કરતાં કરતાં કહ્યું, આપણે હવે યાત્રા કે પ્રવાસમાં જવાનું થાય તો ખીર જ બનાવીએ ખરું ને? (જેમાં વાસણો ઓછાં જોઈએ) આજે પૂ. શ્રીએ ખીર સાથે આદુની લીંબુવાળી કચુંબર ખાધી, અને તે પણ ખીરમાં નાંખીને લીધી.

ભોજન બાદ મુલાકાત ખંડમાં પૂ. શ્રી આવીને પલંગ પર બેઠા. આજે વડોદરાના મયૂર એપાર્ટમેન્ટના નાના નાના બાળકો પણ પૂ. શ્રીના દર્શને આવ્યા છે. એ સૌ બાળકો શ્રી કેલાસબેનના ઘરે નિયમિત પ્રાર્થના કરવા ભેગા મળે છે.

તે સૌએ સર્વેશ્વરીની સૂચનાથી “વંદન હજારો વાર” ભજન ગાયું. નાના બાળકોએ ધૂન પણ સારી બોલાવી. ત્યાર પછી પ્રશ્નો હોય તો પૂછો એમ કહ્યું એટલે શ્રી વિનુભાઈએ જ એક પ્રશ્ન પૂછ્યો.

પ્રશ્ન : ધર્મથી ધન મેળવવું હોય તો ધર્મ કોને કહેવાય? અમે અમારી નોકરી દરમ્યાન પ્રવાસનું, મેડીકલનું બિલ રજૂ કરી ભથ્થું લઈએ છીએ તો તે યોગ્ય કહેવાય?

પૂ. શ્રી : એ બીલનાં નાણા તમારે ન લેવાં એ સૌથી સરસ વાત થઈ. પણ તે તમે લો છો, તો પ્રભુને કહો કે હે પ્રભુ! તમે અમારે માટે આવી જ યોજના બનાવી છે તો લેતા રહીશું. તમને યોગ્ય લાગે ત્યારે તે યોજના બંધ કરજો. ભૂલચૂક માફ કરજો એ વચગાળાનો રસ્તો.

એ રીતે ચલાવવા જેવું લાગે ત્યાંસુધી ચલાવો. તમે પ્રવાસ કે

દવા લેતાં નથી છતાં એવું બિલ રજૂ કરીને શા માટે લેવું—એવું તમને લાગે ત્યારે એ મૂકી દેજો. ત્યારે તમે પ્રશ્ન પણ પૂછવા નહીં આવશો ખરું ને?

પ્રશ્ન : આપણી નજર સમક્ષ અકસ્માત થયો હોય, કોઈનું મૃત્યુ થતાં જોયું હોય તો ત્યારથી રસ્તો ઓળંગતા ડર લાગે છે તો તે ડરને દૂર કરવા શું કરવું?

પૂ. શ્રી : હા, અકસ્માતથી આપણા મન પર અસાધારણ અસર થાય છે. ડર લાગે તે માટે પ્રભુને પ્રાર્થના કરીએ અને શિવોલમ્ શિવોલમ્નું રટણ કે સ્મરણ કરવું જેથી નીડરતા આવે. હું નિશ્ચિત છું નિર્ભય છું. હું શિવસ્વરૂપ છું એવા સારા જ વિચારો કરવા. નબળું મન હોય તો બીજા જન્મે પણ નબળું જ મન મળે.

હું ઘણી વાર હસતાં હસતાં કહું છું કે હું ડોક્ટર ન થઈ શકું. મારે વરસો ઉપર એવું બનેલું કે મુંબઈ માતાજીને ઈન્ફેક્શન ડોક્ટર મૂકતા હતા તે જોઈને મને ચક્કર આવેલા ને પડી ગયેલો, મને એમ થયું કે માતાજીને આટલું બધું દુઃખ! જો કે હમણાં માતાજીની ભાવનગરમાં અસહ્ય વેદના જોઈ શકતો હતો.

કેટલાંકના મનનું બંધારણ જ એવું હોય છે કે તેઓ ઓપરેશન વિગેરે ભારે કામો કરી શકે ને કેટલાકનું મન ખૂબ નબળું હોય છે. પણ મનોબળ જરૂરી છે. તેને મેળવવા આત્મભાવ કેળવવો.

પ્રશ્નોત્તરી પૂરી થઈ. ત્યાર પછી માતાજીની માંદગીની ને પોતાની માંદગીની વાતો કરી. છેવટે બાળકોએ ફરી આરતી ગાઈ, ને પ્રસાદ લઈ સૌ વિદાય થયા.

પૂ. શ્રીએ આજે થોડા પત્રોના જવાબ લખાવ્યા એ રીતે શ્રી નારાયણભાઈ પૂ. શ્રી પાસે બેસી શકે છે. પૂ. શ્રી થોડો જ આરામ કરી આજે બાલકાંડની સઘળી ચોપાઈનો ઉતારો કરવાનો બાકી હતો એટલે રફમાંથી સારા અક્ષરે ઉતારવામાં પાંચ વાગી ગયા.

આજે પૂ. શ્રી જ્યાં રહ્યા હતા તે મુંબઈની લેડી નોર્થકોટ ઓરફનેઝને અધ્યાત્મના ગ્રાહક બનાવી દેવાનો વિચાર કર્યો જેથી તે રકમ ગણીને તૈયાર કરી. સમય થતાં પૂ. શ્રી બહારના ઓરડામાં આવીને બેઠા. સર્વેશ્વરી પણ પૂ. શ્રીના પલંગ પાસેના આસન પર બેસી જાય છે.

સૌ ભાવિકો આવીને બન્નેને પ્રણામ કરી બેસી જાય છે. ગીતાનો છઠ્ઠો અધ્યાય વાંચવાની સૂચના પૂ. શ્રીએ કરી, જેથી સૌએ પાઠ કર્યો. વળી શ્રી કુંદનબેન રાણાએ એક ભજન ગવડાવ્યું. પછી પ્રશ્નોત્તરી શરૂ થઈ.

પ્રશ્ન : ભગવાને 'સંભવામિ યુગે યુગે' એવું શા માટે કહ્યું? ભગવાન આવે છતાં તે અધૂરું કામ મૂકીને શા માટે જતા હશે?

પૂ. શ્રી : ભગવાન પૂરું કાર્ય કરીને જાય તો એમને પાછા આવવાની ઈચ્છા છે તેનું શું? ભગવાનને આવવું છે એટલે. બીજી વાત, ભગવાન આવે પણ તે એકસાથે એક જ સમયે ધર્મપ્રચાર કેવી રીતે કરી શકે? એટલે એમને વારંવાર આવવું પડે. ધારો કે ભગવાન આવે ને એક જ જન્મમાં બધાને તારી દે, પણ નવા જ જન્મશે કે હજી ભગવાનનો સંદેશો ઝીલવાની શક્તિ નથી એવા નાના નાના જીવો માટે પણ ભગવાને આવવું પડે. એકસાથે બધાંને માસ પ્રમોશન મળી જાય પણ બીજા નવા વિદ્યાર્થીઓ તો આવશે જ ને! એટલે એમાં ભગવાનની ક્યાશ નથી.

‘સંભવામિ યુગે યુગે’ એમ કહ્યું તો અહીં ભગવાન સંતો મહાત્માઓના રૂપે પણ આવતા હોય છે. એવા સંતોની જરૂર પણ છે ને? એકીસાથે બધાં જ મુક્તિ પામે એવી બધાંની સરખી યોગ્યતા પણ ન હોય ને—આવું ભગવાન કહે છે એમ અનુમાન કરીએ છીએ. આપણે તેને મળ્યા નથી. એટલે એવું ભગવાન કહેતા હશે.

ભગવાન એક યુગમાં આવે, ધર્મનું સ્થાપન કરે પણ તે સાથે ધર્મનું ઉત્થાપન પણ કરનારા હોય ને? માળી બાગમાં એક રોપો રોપે, પણ તેનું ઉત્થાપન કરનારા ગાય-બકરાં આવી ચઢે, એટલે માળી વળી પાછો બાગમાં જોવા તો આવે જ કે મારો રોપો કેમ છે? એ રીતે ભગવાન પણ જવાબદારી સમજે તો પોતે જે ધર્મનું સ્થાપન કર્યું તેની કેવી સ્થિતિ છે તે ફરી જોવા આવે ને! એકાદ આંટો તો મારે જ ને!

“પરિત્રાણાય સાધુનામ્”—સાધુઓને પ્રભુના દર્શનની ઈચ્છા તો હોય જ ને. સાચા સાધકો માટે પણ પ્રભુએ દર્શન આપવા આવવું પડે. ધ્રુવજીને માટે પ્રભુએ મધુવનમાં આવવું જ પડ્યું ને.

“વિનાશાય ચ દુષ્કૃતામ્”—અહીં ભગવાન અધર્મના નાશ માટે પૃથ્વી પર આવે છે—એ અર્થ બરાબર નથી, નાશ કરવાની કાપવાની ક્રિયા સારી ન લાગે. બધાં આ જ અર્થ કરે છે. અધર્મો-ઓનો નાશ કરવા પ્રભુ આવે છે. પણ બધાં જે અર્થ કરે છે તેમાં ડીટો (હા) કરવાની મને ટેવ નથી. હા, યોગ્ય લાગે તો સ્વીકારું છું, પણ પૂ. શંકરાચાર્યે કહ્યું માટે માનો એ નહીં. સ્વતંત્ર રીતે વિચારીએ તો ગીતાના નવા અર્થો પણ નીકળે.

બે શબ્દો છે—સુકૃત અને દુષ્કૃત. ખરાબ કર્મોને દૂર કરવા પ્રભુ આવે પણ તે દુષ્કર્મોને દૂર કરતાં કરતાં કદાચ દુષ્કર્મો મરાય

જાય તો જુદી વાત છે. પણ ઓપરેશનને બદલે દર્દીને જ મારી નાંખવામાં આવતા નથી. દર્દને સુધારે છે. દર્દીને મારતા નથી. કોઈક વાર દર્દીને મારી નાંખવો પડે તે જુદું.

ગાંધીજીના આશ્રમમાં બકરી ખૂબ દર્દથી પીડાય. ગાંધીજી અને અન્ય સૌથી તે દુઃખ જોવાયું નહીં. બકરીને ઈન્જેક્શન આપી મારી નાંખવાનું નક્કી થયું.

તો અહીં કોઈક વાર એવું કરવું પડે માટે કરવાનું રહે વિશ્વના હિત માટે દુષ્કર્મનો નાશ કરતાં કરતાં ખરાબ કર્મ કરનારનો નાશ થઈ જાય તે જુદી વાત. આમ દુષ્કર્મોના નાશ માટે પણ પ્રભુએ આવવાનું રહે છે.

પ્રશ્ન : સૌમાં ઈશ્વરનો અંશ છે તો કોઈ ગૂંડો કોઈનું ખૂન કરે તો તેને મારી શકાય ખરો?

પૂ. શ્રી : સૌમાં ઈશ્વરનો અંશ તો છે જ. ગટરના પાણીમાં પણ ઈશ્વરનો અંશ છે. પણ તેથી કાંઈ ગટરના પાણીથી દાળભાત રાંધી શકાય? આપણી સ્ત્રી ને બીજી સ્ત્રીમાં પણ ઈશ્વરનો અંશ છે, પણ આપણી સ્ત્રીસાથે જે વ્યવહાર કરીએ તેવો વ્યવહાર બીજી સ્ત્રીઓ સાથે થાય? સાપ, સિલ, વાઘમાં ઈશ્વરનો અંશ છે, તેથી તેને ભેટવા જઈ શકાય?

તો કેટલાક અંશો ઈશ્વરના એવા છે, જેને મારવાયોગ્ય પણ ગણાય. ખૂન કરનાર ઈશ્વરનો અંશ છે, પણ તેનો સામનો કરવો પણ યોગ્ય જ છે ને?

પ્રશ્ન : યોગાનંદ, અરવિંદ વગેરે એવું કહે છે કે ઝડુ કાઢનાર સામાન્ય માનવી પણ યોગી થઈ શકે તો એક સાથે વિશાળ પ્રમાણમાં એ શક્ય છે ખરું?

પૂ. શ્રી : એ ભાવના સારી ગણાય. એકસાથે વિશ્વમાં બને તે વ્યવહાર પણ ન લાગે. સૌની ભૂમિકા, સૌના સંસ્કારો જુદા જુદા. એ દૃષ્ટિએ જોઈએ તો થોડોક વર્ગ કે વધારે ભાગનો મોટો વર્ગ સારો બની શકે. ન બને એવું પણ નથી.

વેદ કહે છે, આખું વિશ્વ આર્ય બને. તો એ માટે યજ્ઞ કરતા. તો તેમાં પણ વિધનો તો આવતાં જ. જ્યાં પણ જ છે ત્યાં રહી તે પ્રામાણિકતાથી પ્રયત્ન કરે તો તે સાત્ત્વિક, સદાચારી, સંસ્કારી ને સારો બની શકે અને એ રીતે સમાજનો થોડો વર્ગ સારો બને. એ જ ચક્ર જો આગળ ચાલે તો, ૫૦ વરસે ૧/૨ સમાજ સારો બને તો સો વરસે બધો જ વર્ગ સારો બની જાય. પણ એ માટે કોઈ સંત, કોઈ અવતારી કોઈની રાહ જોવાની જરૂર નથી. આપણે જ આપણી ભૂમિકા બનાવવાનું શરૂ કરી દેવાનું છે.

પ્રશ્ન : વાલ્મીકીએ રામજન્મ પહેલાં રામાયણ લખ્યું?

પૂ. શ્રી : પહેલાંના ઋષિમુનિઓ દિવ્યદૃષ્ટિ ને શક્તિવાળા હતા, યોગીઓને કંઈ જ અશક્ય નથી. યોગીઓ પ્રભુની કૃપાથી જાણી શકે, પણ વાલ્મીકી રામાયણ રામજન્મ પહેલાં લખાયું નથી. મારું રામકથામૃત પુસ્તક વાંચો. મૂળ ગ્રંથો કોઈ ધ્યાનથી વાંચતા નથી, પરિણામે આવા ગપગોળા મૂક્યા કરે છે.

સીતાનો રામે અયોધ્યામાંથી ત્યાગ કર્યો ત્યારે સીતા વાલ્મીકીના આશ્રમમાં રહેવા માંડ્યાં. ત્યારે સીતા પ્રત્યેની કરુણાથી પ્રેરાઈને વાલ્મીકીએ રામાયણ લખ્યું.

પ્રશ્ન : વ્રત, તપ, ઉપવાસ, પ્રાર્થના કે આંસુ પાડવાવિના પરમશક્તિનો સાક્ષાત્કાર થાય ખરો?

પૂ. શ્રી : ઘણાં એવા છોકરા હોય. જે વગર શિક્ષકે વિષયો

તૈયાર કરી શકે. લો તમે જ તમારા અનુભવની વાત કહો. (એમ કહી પૂ. શ્રીએ નારાયણભાઈને કહ્યું, નારાયણભાઈએ મેટ્રિકમાં પૂ. શ્રીએ જાતે જ હાઈગ્રીન વિષય શિક્ષક વિના તૈયાર કર્યો હતો તેની વાત કરી.)

એ રીતે ગુરુની મદદ વિના સ્વતંત્ર બુદ્ધિશક્તિવાળો સાધક હોય તો તે કરી શકે, એક્સ-સ્ટુડન્ટ તરીકે પરીક્ષાઓ આપીને પાસ થાય જ છે ને, એટલે બધાંને જ એવું ન કહેવાય કે તમે બધાં જ ધરે રહીને જ પરીક્ષા આપજો. તો તો ઘણા ભણે જ નહીં. ધ્યાન, જપમાં મન ન લાગે ત્યારે અનુભવીનું માર્ગદર્શન જોઈએ, તો ઝડપથી પ્રગતિ થાય. તમારામાં ભોમિયા વિના પણ ફરવાની શક્તિ હોય તો ફરી શકો છો.

પ્રશ્ન : વ્રત, તપ, ઉપવાસ, પ્રાર્થના કે આંસુ પણ પાડવા વિના પ્રભુ મળે એવી કોઈ સાધના છે?

પૂ. શ્રી : પહેલાં તો દરેક સાધકે કરવું જ પડે. કોર્સ તો કરવો જ પડે ને. પહેલાં તો સંતને ચરણે બેસવું પડે, જપ કરવા પડે. ગ્રંથો વાંચવા પડે, રડવું પડે, તપવું પડે. સંતની સેવા કરવી પડે પછી ધીરે ધીરે સાધનામાં શ્રેષ્ઠ થવાય.

આપણા પેલા ગણિતના શિક્ષકની વાત કરો (શ્રી નારાયણભાઈ તરફ જોઈ પૂ. શ્રીએ કહ્યું, જેથી નારાયણભાઈએ કહ્યું : અમે જ્યારે ભણતા ત્યારે ગણિતના શિક્ષક એટલા હોંશિયાર કે તેને બધું જ મોઢે. કયા પાના પર કયો દાખલો કે કયો સમ બધું જ બોર્ડ પર લખવા માટે ને અમને મોઢે જ કહે પાના નં., પ્રકરણ નં., બધું જ કડકડાટ-અજબ લાગે).

પણ એ શિક્ષકે પહેલાં તો વાંચવું જ પડ્યું હશે ને. તો આટલું મોઢે થયું ને.

ભૂખે મારું, ભોંયે સૂવાડું, તનની ઉતારું ખાલ,
તોપણ મુજને ના છોડે, તો અંતે કરી દઉં ન્યાલ.
એટલે પહેલાં તો રડવું પડે, તપવું પડે, પછી આનંદ, આનંદ.
(પૂ. શ્રી, મા સર્વેશ્વરીની કેવી વેદના હતી તેની વાતો કરતાં. પૂ. શ્રી સાથે છૂટાં પડતાં તો કેટલું રડતાં તેની વાતો કરી).

કોઈ કોઈ કરે પ્રેમરસ પાન,
અનિત્યમાં અટવાય,
કરતાં આસક્તિ વિદ્વાન. (આખું ભજન ગવડાવે છે.)

કોઈક એવા પ્રભુનાં પ્રેમમાં મસ્ત બની શકે. અનંત જન્મોના સંસ્કારો હોય, જાગૃતિ હોય, શ્રદ્ધા ભક્તિ ને પુરુષાર્થ હોય તો આગળ વધી શકાય.

પ્રશ્ન : જ્ઞાન, ભક્તિ અને કર્મયોગ છે. એમાં સહુથી સરલ શું ગણાય?

પૂ. શ્રી : આજકાલ તો સમન્વયનો જમાનો છે. જાગૃતિપૂર્વક કર્મ કરો. સમજપૂર્વક કર્મ કરવું તે કલ્યાણકારક છે. ભક્તિ પણ સમજપૂર્વક કરવી. સવારમાં ઊઠીને પ્રાર્થના કરો, “હે પ્રભુ, આપની કૃપા. આજે આપે મને જગાડયો તો ધન્યવાદ. એવું જીવન જીવું કે આપને પસ્તાવું ન પડે. ભક્તિભાવ ને સમજપૂર્વક કર્મ કરું. આમ બધાનો સમન્વય સૌથી સરલ ભક્તિયોગ માનવામાં આવે છે.

હવે એક ભજન સંભળાવો. (સર્વેશ્વરી તરફ ફરી પૂ. શ્રી કહે છે) જેથી સર્વેશ્વરી મારા ગુરુ ગોપાલ ધૂન બોલાવે છે. ત્યારબાદ સૌ ૧૦ મિનિટ ધ્યાનમાં બેઠા પ્રસાદ લઈ પ્રણામ કરી સૌ છૂટા પડયા. પૂ. શ્રીએ સર્વેશ્વરી સાથે રોજની જેમ લગવું ભોજન લીધું. ૦૥ કલાક ધ્યાનમાં બેઠા બાદ આરામ. હરિ: ૩૦. (ક્રમશઃ)

પૂ. શ્રીના જન્મદિનની ઉજવણી

તંત્રી

ભારતના શ્રી મા-પ્રભુના ભક્તોએ પ. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગેશ્વરજીનો ૭૯ મો જન્મદિન-૧૫ મી ઓગસ્ટ, અંબાજી ખાતે સ્વર્ગારોહણમાં પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની સૂચના પ્રમાણે-અનોખી રીતે ઉજવ્યો. તે દિવસે ૭૦ કરતાં વધુ સાધકોએ નિર્જળા ઉપવાસ કર્યો ને બાકીનાઓએ કેવળ ફળદૂધ લીધાં. કુલ ૩૫૦ કરતાં પણ વધુ સાધકો-ગુજરાત અને મુંબઈથી ખાસ ઉપસ્થિત રહ્યા.

દિવસનો મંગલ પ્રારંભ-વહેલી સવારના પ્રભાતિયા ગાન-તેમ જ પૂ. મા-પ્રભુની બાવનીના ગાનથી થયો. સવારે છ વાગે પૂ. મા-પ્રભુના સ્વરૂપોનું શાસ્ત્રોક્તવિધિથી પૂજન શ્રી પંડિતજીએ કરાવ્યું. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગેશ્વરજીએ રચેલ શિવમહિમ્ન અને અન્ય શિવસ્તુતિઓના ગાનની કેસેટને જાહેરમાં મૂકતાં પહેલાં પૂ. માની સૂચના પ્રમાણે તેનું વિધિસર પૂજન શ્રી બાબુભાઈ વોરાના હાથે કરવામાં આવ્યું. આ ગાનને કંઠ આપ્યો છે વિખ્યાત ગાયક-ગાયિકા શ્રી આસિત દેસાઈ અને હેમા દેસાઈએ. પૂજન બાદ આ આખી કેસેટનું શ્રવણ સાધક ભાઈબહેનોએ ખૂબ ભાવપૂર્વક કર્યું. શિવભક્ત શ્રી પુષ્પદંતજીના શિવમહિમ્નનો પદ્ય અનુવાદ પ. પૂ. યોગેશ્વરજીએ ઇંદોબદ્ધ સરલ ગુજરાતી ભાષામાં કર્યો છે. તેમાં સંગીતની સુવાસ ભરાતાં-તે ખૂબ શ્રવણ મધુર બની રહ્યો.

પૂ. શ્રીને પૂ. માના પૂજન બાદ સાધકોએ સમૂહમાં ૧૨૫ પ્રણામ કર્યાં. થોડાક અપવાદસિવાય મોટાભાગના ભાઈબહેનોએ આ ભક્તિભાવપૂર્વક વંદન કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધો હતો.

આજે પૂ. શ્રીનું ટેપપ્રવચન મહર્ષિ પતંજલિના ક્રિયાયોગ ઉપર હતું. મનુષ્યજીવનના અંતિમ લક્ષ્યને સિદ્ધ કરવામાં આ ક્રિયાયોગ કેટલો બધો ઉપયોગી થાય તેમ છે, તેની સુંદર ઇણાવટ પૂ. શ્રીએ આ પ્રવચનમાં કરી છે, સાધકોને તે માર્ગદર્શક બની રહે તેવી છે.

શ્રી રાજુભાઈ જાનીએ પહેલાં પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીનો આ નિમિત્તે પરદેશથી આવેલ ખાસ ફેક્સ સંદેશો વાંચી સંભળાવ્યો. તેમ જ કેનેડાના કેલગેરી પાસેના એક સ્થાનમાં પૂ. માએ જે મૌનસાધના શિબિર યોજેલ છે તેની વિગતો દર્શાવતો શ્રી પર-માર્થીનો (શ્રી ઈશ્વરભાઈ ભક્તનો) સંદેશો પણ વાંચવામાં આવ્યો. (આ બંને સંદેશાઓ આ અંકમાં અન્યત્ર ઇણવામાં આવ્યા છે.)

પૂ. માના સૂચન મુજબ સમૂહમાં મૌન રાખી ઐ ગુરુદેવ શ્રી યોગેશ્વરજીના જપની ૧૦૮ માળાઓ પણ મોટાભાગના સાધકોએ કરી.

આ પ્રસંગે “મહાત્મા યોગેશ્વરજી—તેમની જીવનસાધના—અને સાહિત્ય સાધના”નો વિષય લઈ ભાવનગર યુનિવર્સિટીમાંથી પી.એચડી. થનાર શ્રી અરૂણાબેન ઠાકરને ખાસ અભિનંદન આપવામાં આવ્યા. ડો. શ્રી બી. જી. જાગાણીએ પૂ. માની કૃપાથી આ કામ કેવી અજબ રીતે જલ્દીથી સિદ્ધ થયું તેની વિગતો આપી હતી, તો શ્રી નારાયણભાઈ જાનીએ પૂ. મા અને ગુરુદેવની કૃપાએ શ્રી જાગાણીભાઈને ભાવનગર યુનિ.માં ડેપ્યુટી રજીસ્ટ્રારના પદે નિયુક્ત થવામાં કેવી મદદ કરી કે જેથી તેઓ શ્રી અરૂણાબેનને તેમના આ મહાનિબંધના પ્રયત્નમાં ઉપયોગી બની શક્યા, તે જણાવ્યું હતું. ડો. વિનોદભાઈ જોશી અને સ્વ. ઈશ્વર-ભાઈ દેવેના માર્ગદર્શન હેઠળ આ મહાનિબંધ તૈયાર કરવામાં

આવ્યો. શ્રી બેચરભાઈ પટેલદ્વારા ડો. અરૂણાબેનના આ કાર્યમાં પણ અમદાવાદ ખાતે અનોપચારિક માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થયું હતું.

વડોદરાના સાધકોએ સુંદર ધૂનો અને ભજનોની રસલહાણ પીરસી સારાય વાતાવરણને ભક્તિભાવથી ભરી દીધું હતું.

હાલના સ્વર્ગારોહણના મેનેજર શ્રી મોહનભાઈ પટેલે સ્વર્ગ-રોહણમાં બગીચો સુંદર ફૂલોના છોડ અને વૃક્ષોથી સજાવ્યો અને તે જોઈને સર્વ સાધક ભાઈબહેનોએ ખૂબ જ પ્રસન્નતા વ્યક્ત કરી અને ખરેખર સ્વર્ગમાં હોવાનો અહેસાસ અનુભવ્યો. સ્વર્ગ-રોહણે જાણે એક નવો જ સ્વાંગ ધારણ કર્યો હોય તેવું લાગ્યું. શ્રી મોહનભાઈની સૂઝ અને પરિશ્રમને સાધકોએ ખૂબ જ ભાવ-પૂર્વક બિરદાવ્યા. શ્રી રેવાશંકર ભાઈએ આગલા દિવસે આવનાર સાધકોને ભોજનની સરસ સુવિધા પૂરી પાડી.

પૂ. માની સૂચના મુજબ આખા દિવસનો સત્સંગનો કાર્યક્રમ શ્રી રાજુભાઈ જાનીએ સંચાલિત કર્યો.

શિવમહિમ્નની કેસેટ

પ. પૂ. મહાત્મા શ્રી યોગેશ્વરજીએ ગુજરાતી પદ્યમાં અનુવાદિત કરેલ શિવમહિમ્નની કેસેટ, પ્રખ્યાત ગાયક શ્રી આસિત દેસાઈ અને હેમા દેસાઈના મધુર કંઠે ગવાયેલ હવે ઉપલબ્ધ છે. તેમાં પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજી રચિત અમરનાથની સ્તુતિ ઉપરાંત બીજી શિવસ્તુતિઓ પણ છે. કેસેટ સાથે આની પુસ્તિકા પણ ઉપલબ્ધ છે. કેસેટ મેળવવા ઈચ્છતા ભાઈબહેનોએ શ્રી યોગેશ્વર ધ્યાન કેન્દ્રોનો સંપર્ક સાધવો.

—તંત્રી

નવરાત્રિ જપ-યજ્ઞ

તંત્રી

આ વર્ષે પણ દર વર્ષની જેમ નવરાત્રિમાં મોન-જપ-ધ્યાન સાધના શિબિર અંબાજી ખાતે સ્વર્ગારોહણમાં યોજવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.

આ વર્ષે નવરાત્રિનો પ્રારંભ તા. ૧૦-૧૦-૯૯ ને રવિવારના રોજ થાય છે. ને પૂર્ણાહુતિ તા. ૧૯-૧૦-૯૯ ના રોજ થાય છે. તે જ દિવસે વિજ્યાદશમી છે.

આ શિબિરમાં શરૂથી જ ભાગ લેવા આવનાર સાધકોએ તા. ૯ ઓક્ટોબરની રાત સુધીમાં આવી જવું. શિબિરનું સંચાલન શ્રી અજયભાઈ કલોલા, બીજા સાધક ભાઈઓની મદદથી કરશે. આવનાર સાધકે સાથે આસન, માળા, સરલગીતા, શિવમહિમ્ન, વિષ્ણુસહસ્ર, શ્રી યોગેશ્વર કથામૃત પ્રેરક પ્રાર્થના ને તુલસીદળ પુસ્તકોમાં જે ઉપલબ્ધ હોય તે લાવવાં.

શિબિરમાં અનુકૂળતા પ્રમાણે વચ્ચેથી કે થોડા દિવસ માટે પણ ભાગ લઈ શકાશે.

શિબિરમાં સવારે દૂધ બપોરે ફૂળ વગેરે ને સાંજે સાદું ભોજન આપવામાં આવશે.

○

પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીનો સંદેશો

મા જ્યોતિર્મયીના

શ્રી અંકે પધારેલા સૌ બાળકો.

જે અંકે આવે છે, તે પામે છે. તમે સૌ શ્રી ગુરુ ભગવંતના આશીર્વાદને પૂ. માતાજીની ભવતારક ગોદને પામો.

સૌ પ્રથમ આપણા સૌ વતી શ્રી અરૂણાબેનને અભિનંદન. શ્રી ગુરુભગવંતનું ગૌરવગાન એમણે કઠિન પુરુષાર્થ સાથે ગાયું છે. હે અરૂણાબેન! આગળને આગળ પ્રગતિ પ્રભુપંથે તમારી થતી રહો. અહીંના સૌ તરફથી પણ સર્વ શુભેચ્છા ગુરુદેવપ્રભુના આશીર્વાદ અખંડ વરસતા રહો.

શ્રી ગુરુભગવંતે શાસ્ત્રો રચીને જે કંઈ ધર્મ છે તે આપણા જીવનમાં ઉતરો. એમણે જે પગદંડીનું સર્જન કર્યું છે તેના ઉપર આપણે શ્રદ્ધભક્તિથી પગલાં પાડી શકીએ એવા આશીર્વાદ માગીએ.

શ્રી શાંતિભાઈ નામને કામથી અમર રહેશે. સૌને શાંતિ ધરવા એક અદ્ભુત અલૌકિક વંદનીય સ્થળ આ ભૂમિ ઉપર પ્રગટાવ્યું એ ધરતીના કણકણમાં તેઓનું નામ ગૂંજતું રહેશે. સ્વર્ગારોહણની આ તીર્થભૂમિમાં શ્રી શાંતિભાઈએ મહાતીર્થ રચીને સાધના મંદિર ધર્મ છે. સૌ આ સ્થળનો લાભ લઈને શ્રી શાંતિભાઈના પરિવારના આ ભવ્ય પુરુષાર્થને સફળ કરો.

અહીં સૌ સાધનામાં રત છે. સંપૂર્ણશાંતિ ને જાણે સંપૂર્ણમોન સૌ સ્વેચ્છાએ પાળે છે. પોતે જ પોતાના ચોકીદાર બની રહ્યા છે.

સ્વર્ગારોહણમાં પણ આવું આયોજન જરૂર કરીશું. મા ભારત આવે પછી આવું જ મંગલપર્વ ઉજવીશું.

ગુરુભગવંત જ્યાં પોકારો ત્યાં પ્રગટે છે. સાદ ના કરીએ તોપણ સામેથી દોડતા આવે છે. આપણે સૌ ગુરુભગવંતના સાચા પૂજારી બની પૂર્ણતાના પંથે પ્રયાણ કરીએ.

કેવું ભવ્ય જીવન! તપ તેજથી ઝળહળતું સર્વ આદર્શોનું મૂર્તિમંત સ્વરૂપ. એ જીવનમાં પ્રવેશીને આપણે રોજ રોજ યાત્રા કરીને એ જીવનનું આપણે-દર્ષણ બની જઈએ.

હે ગુરુભગવંત! આપનો મહિમા સમજવા અમને શક્તિ ધરો. આપના પાવનચરણોની ભક્તિ ધરો. આપના અખંડ આશીર્વાદ વરસતા રહો. આજના મંગલદિને પ્રણામ હો, પ્રણામ હો, પ્રણામ હો.

સર્વમંગલના સેવકોને આપના ધારેલાં કાર્યો કરવાની શક્તિ ધરો. સ્વર્ગારોહણની સર્વ પ્રકારે રક્ષા કરી સર્વોત્તમ તીર્થભૂમિનું સ્થાન ધરો. સ્વર્ગારોહણની પાવન ભૂમિમાં સૌને સાધના કરવાની શક્તિ આપો. સંપ ને પ્રેમથી સૌ સેવકોને જીવવાની સદ્બુદ્ધિ ધરો.

આજે શિવમહિમ્નસ્તોત્રનું મંગલગાન પૂ. શ્રીના શ્રીચરણે ધરતું એ મંગલગાન ગુજરાતના ઘેર ઘેર ગૂંજતું રહ્યું એવી પ્રાર્થના છે.

પૂ. શ્રીના કાર્યમાં જે જે સક્રિય છે, જે જે શ્રદ્ધાળુ છે તે સૌ વૃદ્ધે, યુવાનો, બાળકોને આશીર્વાદ મળતા રહ્યો.

શ્રી કલ્યાણના યાત્રાના લેખો અહીં સૌ વાંચીને યાત્રા કરી રહ્યાનો આનંદ માણે છે. અહીં અમારી વચ્ચે શ્રી પરમાર્થી છે એ અમારું ગૌરવ છે. મૌનવ્રત ધારીને તે પણ સાધનામાં મગ્ન છે.

આશીર્વાદ. શ્રી ગુરુભગવંતના

પ્રભુ યોગેશ્વરના પ્રાગટ્ય દિન નિમિત્તે કેલગેરીની
મૌનશિબિરાર્થીઓ વતી

શ્રીપરમાર્થીનો સંદેશ

જય યોગેશ્વર, જયહિંદ.

આજના મંગલ પ્રસંગે અમે સહુ આપ સૌનું અભિવાદન કરીએ છીએ. તમે જેમ દૂર સુદૂરથી કષ્ટ વેઠીને અંબાજીના પાવન તીર્થ સમાન સ્વર્ગારોહણમાં પ. પૂ. યોગેશ્વર પ્રભુનો પ્રાગટ્ય દિન ઉજવવા એકત્ર થયા છો, તેમ અહીં પણ અમેરિકાથી, પનામાથી અને કેનેડાથી હજારો માઈલ દૂરથી સૌ જેટલા સાધક-ભાઈ-બહેનો કેનેડાના કેલગેરી શહેરના કેમ્પગાર્ડનરના એકાંત પાવન સ્થળમાં પ. પૂ. મા સર્વેશ્વરીની દિવ્ય સંન્નિધિમાં મૌનશિબિરનો અનુપમ લ્હાવો માણવા અને સાથે સાથે યોગેશ્વર પ્રભુનો પ્રાગટ્ય દિન ઉજવવા સદ્ભાગી થયા છીએ. આપણને સૌને ભાવભીના જોઈને પ્રભુ જરૂર પ્રસન્નતા અનુભવતા હશે. આજે અમે સહુ પણ તમારા સૌના અંતરતમમાં વહેતા પ્રેમભક્તિના પુનિત પ્રવાહ સાથે એકરૂપતા અનુભવીએ છીએ. તમો સહુ પણ અમારી સાથે એકરૂપ થઈ શકો એ હેતુથી અહીંના પવિત્ર વાતાવરણનો તમોને ખ્યાલ આવે એવું સંક્ષિપ્ત શાબ્દિક વર્ણન કર્યા વિના અમારું હૃદય રહી શકતું નથી.

વેદકાલીન ઋષિમુનિઓના આશ્રમની યાદ અપાવે એવું આ સુંદર રમણીય સ્થળ છે. કેલગેરી શહેર અહીંથી લગભગ પચાસ માઈલ દૂર છે. મૌન શિબિરનો કમ્પાઉન્ડ વનરાજિની વચ્ચે છે.

અહીં આસપાસ કોઈ વસ્તી નથી. કંપાઉન્ડની સમીપે વેગે વહેતી એક સુંદર નદી છે. તેનો વેગીલો પ્રવાહ જોઈ હરિદ્વારની ભાગીરથી અવશ્ય યાદ આવે. અહીં પ. પૂ. મા સર્વેશ્વરીના મૌનની પ્રશસ્તી કરતું હોય તેવું આ સ્થળનું મધુર નીરવ એકાંત નિરખી પ્રત્યેક શિબિરાર્થીની વાણી પણ ઉપરામ બની જવા મથ્યા કરતી હોય તેવો અનુભવ થયા કરે છે.

કેલગેરીની મૌન શિબિર એ રીતે કાયમને માટે યાદ રહી જાય તેવી છે. આખો દિવસ મૌન રહી સર્વ ક્રિયાઓ કરતા રહેવાની ટેવ સાધકની અંદર નવી ચેતના જગાડનારી થઈ પડી છે. માત્ર પ્રાર્થના કરતી વખતે કે મંત્રગાન કરતી વખતે એકવાર નાદબ્રહ્મનો સ્પર્શ થાય છે. (વ્યક્તિગત સાધના માટે પૂ. માએ અહીં પૂરા છ કલાક ફળવ્યા છે. ઘેર સાધના કરતા હોય તે સાધના અહીં અનોખા જોમ-જુસ્સાથી ને વધારે સંગીન રીતે કરી શકાય છે.) તેનો અમે અનુભવ કરીએ છીએ. મૌનમાં વિરામ પામેલી પૂ. માની વૈખરી વાણી-મહાવાણીનું સ્વરૂપ ધારણ કરીને અમારા સૌના સંશયોનો છેદ ઉડાવી દે છે. તેથી કેલગેરીની આ મૌન શિબિર એક નવી જ ભાત પાડનારી વિશિષ્ટ શિબિર કહેવાય તેવું અમે સૌ માનીએ છીએ.

સદ્ગુરુદેવ પ્રસન્ન બની કૃપા વરસાવતા હોય છે એવો મહાપુરુષોનો અનુભવ છે. તેથી સદ્ગુરુદેવની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવા શરણાગત સાધકોએ નિત્ય પ્રયત્ન કરતા રહેવું પડે છે. અનુભવી પુરુષો કહે છે કે સ્થૂળ પુષ્પોની પૂજાથી ગુરુદેવની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત થતી નથી. પરંતુ સદ્ગુણોનાં પુષ્પો તે માટે મહત્ત્વનાં ઠરે છે. એ અંગે શાસ્ત્રવાણી પણ ટેકો આપતાં કહે છે.

(અનુષ્ટુપ)

અહિંસા પ્રથમમ્ પુષ્પમ્ દ્વિતીયમ્ ઇન્દ્રિયનિગ્રહઃ ।
સર્વભૂતદયા પુષ્પમ્ ક્ષમા પુષ્પમ્ વિશેષતઃ ॥
શાન્તિ પુષ્પમ્ તપઃ પુષ્પમ્ ધ્યાન પુષ્પમ્ તથૈવ ચ ।
સત્યમ્ અષ્ટવિધમ્ પુષ્પમ્ શ્રીગુરોઃ પ્રીતિદમ્ ભવેત્ ॥

આ શ્લોકોનું ગુજરાતી અનુષ્ટુપ છંદમાં આ રીતે થઈ શકે.

ખેલું પુષ્પ અહિંસાનું, બીજું સંયમ જાણવું,
ભૂતદયા તાણું ત્રીજું, ક્ષમા ચોથું ગણાય છે !
પાંચમું શાંતિનું છઠું તપ ને ધ્યાન સાતમું,
આઠમા સત્યના પુષ્પે ગુરુ પ્રસન્ન થાય છે !

આજના પવિત્ર દિવસે આપણે પણ સદ્ગુણોનાં પુષ્પો યથા-શક્તિ અર્ધ્ય તરીકે સદ્ગુરુને અર્પણ કરવાનો સંકલ્પ કરીશું તો પ્રાગટ્ય દિનનો ઉત્સવ ખરેખર સાર્થક થયેલો ગણાશે.

સૌ સાધક ભાઈબહેનો વતી
પરમાર્થીના જય યોગેશ્વર.

શ્રી યોગેશ્વર કૃપા

સંદીપ વેલ્ડીંગ વર્ક્સ

ગ્રીલ, દરવાજા, તેમ જ મેઈન ગેટના સ્પેશ્યાલીસ્ટ

તેમ જ

દરેક જાતનું રીપેરીંગ કામ કરનાર.

મોટી બંગલા, ઉમરા જકાત નાકા પાસે, સુરત-૩૮૫૦૦૭

ફોન : ૨૨૮૨૩૧

શિબિરના વિશેષ કાર્યક્રમો

ધીરજબેન નાણાવટી

આ શિબિર વિષે શું લખવું તે તો પૂ. શ્રી 'મા' જ જાણે છે. મૌનને વાચા આપવી, વાણીમાં વણી લેવાની શક્તિ તો આપણાં 'મા' શારદા-સરસ્વતી પાસે જ છે. પૂ. શ્રી 'મા' પોતે જ સૂત્રધાર બન્યાં છે. એમણે જ અમને એક સૂત્રમાં પરોવીને માણાડપે એકત્ર કર્યાં છે. બાકી છૂટા છવાયા મણકાની શું કિંમત? પૂ. શ્રી 'મા'ની ઈચ્છાશક્તિથી જ કેનેડામાં આટલી અનુપમ અદ્ભુત સુસંવાદિત સાધના શિબિર યોજાઈ છે. અહીં આ પ્રયોગ પ્રથમવાર જ અજમાવાયો છે. એમાં શારીરિક માનસિક અને આધ્યાત્મિક શાંતિને વિકસાવવા માટે સુંદર સ્થળની પસંદગી કરવામાં આવી છે. આ જગ્યાએ શાંતિનું સામ્રાજ્ય જ હોય એવું લાગે છે. કુદરતને ખોળે, લીલીછમ વનરાજી વચ્ચે, ખુલ્લા આકાશ તળે બહિર્મુખી ઈન્દ્રિયોને આનંદ આપે તેવું રળિયામાણું મનોહર દૃશ્ય ચારે તરફ નજરે પડે છે. "જ્યાં જ્યાં નજર મારી ઠરે, યાદી ભરી ત્યાં આપની"—કલાપીની આ પંક્તિને બરાબર ન્યાય આપે તેવું સ્થળ છે. 'જંગલમાં મંગલ' કરવા ઋષિમુનિઓની જેમ પૂ. શ્રી માએ આ ભૂમિને પાવન કરવા માટે જ પસંદ કરી હોય તેમ લાગે છે. સાધકોને સાધના કરવાના હોલને સાદાઈથી પણ સુશોભિત રીતે શણગારી દેવામાં આવ્યો છે. અંદર પ્રવેશ કરતાં જ શાંતિનો અનુભવ કરી શકાય છે. ધવલ ચાદરોના પડદા તેમ જ ધવલ રંગમાં પથરાયેલાં આસન, દૈદીપ્યમાન માતાજીનાં સ્વરૂપો,

(પૂ. શ્રી 'મા'ના હસ્તાક્ષરોમાં લખાયેલાં સુવાક્યો, 'ૐ મા' લખેલી ધજા પતાકાઓથી શણગારવામાં આવેલો હોલ હિંદુસ્તાનની જ યાદ તાજી કરાવે છે. તેમાં વળી મંચ પર બેસાડેલા પૂ. શ્રી મા-પ્રભુનાં સ્વરૂપો એવા તો દીપી ઊઠે છે કે ન પૂછે વાત. પ્રાણપ્રતિષ્ઠા કરેલી શાંતિ અને મૌનની ચૈતન્યમયી જીવતી જાગતી, હીંડોળે ઝૂલતી જનની સમી 'મા'ના દર્શન કરીએ ત્યારે તો કોઈ દિવ્ય પ્રદેશમાં આવ્યા હોઈએ તેવું જ લાગે. આધુનિક જમાનાને અનુકૂળ આવે તેવું સીધુંસાદું સરળ આશ્રમ જીવન કેવી રીતે જીવી શકાય તે બતાવવા માટે કોઈ પણ જાતના ઠાઠમાઠ વગર આ જગ્યાને શણગારવામાં આવી છે. જરૂર પૂરતી બધી સુવિધાઓની સગવડ આપવામાં આવી છે કે જેથી સાધક ભાઈબહેનો શાંતિથી પોતાની સાધના કરી શકે.

આ છે "મૌનની" તેમ જ "શાંતિ" પામવાની શિબિર. પ્રકાશપંથના પ્રવાસી સમાં શ્રી મા-પ્રભુએ કેટલી કઠિન તપશ્ચર્યા કરી છે તે તો તેમનાં જીવનચરિત્ર પરથી જ ખબર પડે છે. પોતે જ પામ્યાં છે તેની પ્રસાદી પીરસવા માટે કેટલી મહેનત કરીને ભક્તવત્સલ પૂ. શ્રી માએ આ શિબિરનું આયોજન કર્યું છે તે તો આગળ પર જોવામાં આવશે. અહીં એટલું જ જાણવાની જરૂર છે કે ૧૯૯૮ માં થયેલા અકસ્માતથી ઈજા પામેલાં પૂ. શ્રી 'મા' શારીરિક દુઃખને ગણકાર્યા વગર તનતોડ મહેનત કરીને ભક્તો માટે કમ્મર કસીને તૈયાર થઈ ગયાં છે. પૂ. શ્રી 'મા'ને તો મૌનમાં રહેવાનું રમત સમાન છે. આપણે બધા જાણીએ છીએ કે યુવાવસ્થાથી જ પૂ. શ્રી 'મા' શ્રી મોટાના મૌન મંદિરમાં સાધના કરતાં હતાં. એકાંતમાં બેસીને મૌન તથા શાંતિનો સ્વાદ ચાખી ચાખીને એવાં તો મસ્ત બની જતાં કે બીજું કાંઈ યાદ જ નહોતું

આવતું. તેમની સર્જનાત્મક શક્તિ સોળે કળાએ ખીલી ઊઠી હતી. એને પરિણામે આપણને સુંદર પદો ને ભજનોની લલાણી મળી ગઈ છે. આવો સુમધુર મૌનનો આસ્વાદ લીધા પછી તો તેઓ શ્રી વારંવાર એકાંત મૌનમાં સરી જાય છે. પોતે માણેલા રસના ચટકા ચખાડવા માટે જ જાણે આ શિબિરનું આયોજન કર્યું હોય તેમ લાગે છે. પૂ. શ્રી 'મા'એ આવો ક્રાંતિકારી પ્રયોગ અજમાવીને અમેરીકાના ભક્તો પર મોટો ઉપકાર કર્યો છે. પોતાનાં બાળકો હજી નાનાં છે, તેમની શક્તિઓને ધીરે ધીરે વિકસાવવાની છે. એની પૂરેપૂરી સમજ તથા મૌનની સાથે સાથે બીજી સાધનાની પદ્ધતિઓને પણ અપનાવી છે. દા. ત. સમૂહમાં થતી પ્રાર્થના, ઈશ્વર સ્તુતિ, કસરત, મંત્રજાપ, ગરબા વગેરે વગેરે આ બધી જ પ્રવૃત્તિઓનો ઉદ્દેશ માત્ર સાધકોને આધ્યાત્મિક માર્ગે આગળ ધપાવવા માટેનો જ છે.

મૌનમાં પ્રચંડશક્તિ છૂપાયેલી છે અને તેનાથી ઘણા ફાયદા થાય છે. તેનાથી મનની શક્તિ વધે ને શાન્તિ લાધે છે, અરસ-પરસના સંબંધો સુધરે છે, મૌનની સાથે ધ્યાન ધરતાં ધરતાં મનના ખેલ જોવા માટેનો દ્રષ્ટાભાવ પણ કેળવી શકાય છે. પોતાનામાં રહેલા રાગદ્વેષ, દોષો, વાસનાઓ વગેરેનું અવલોકન કરી શકાય છે. મૌનમાં રહેવાથી શક્તિનો વ્યય થતો અટકે છે ને સાથે સાથે શક્તિઓનો પૂરો પૂરો વિકાસ થઈ શકે છે. જો કે પૂ. શ્રી મોટાના કહેવા મુજબ તો વાણી, વિચાર, આચાર, બધામાં જ મૌનની અસર પડવી જોઈએ. પણ સામાન્ય ભક્તો કંઈ ચોવીસ કલાક તો મૌનમાં ન બેસી શકે. તેથી પૂ. શ્રી 'મા'એ સહુને પોતપોતાના સમય નક્કી કરવાની છૂટ આપી છે. સામાન્ય રીતે તો બને તેટલું મૌન જ રાખવાનું છે. આટલા બધા અનુભવ પછી પણ કોઈ

મૌનથી કંટાળ્યું હોય એવું લાગતું નથી. આ રીતે પૂ. શ્રી 'મા'એ 'મૌનના' શુભ મંડાણ માંડી દીધાં છે. હજુ તો સાધકો પહેલું પગથિયું ચઢતા શીખે છે. ધીમે ધીમે ઘરે ગયા પછી પણ જો આવો અભ્યાસ ચાલુ રહે તો ઘણું ઘણું મેળવી શકાય ને જીવનની ઘણી સમસ્યાઓ હળવી કરી શકાય.

અમારી સાધનાને હળવી બનાવવા માટે આધુનિક જમાનાની બધી સગવડવાળી જગ્યા પસંદ કરવામાં આવી છે. ઘરની કોઈ ચીજ યાદ ન આવે. પૂ. શ્રી 'મા'ના કહેવા મુજબ ઘરની, સંસારની બધી ખટપટો ને આંટીઘૂંટીમાંથી 'મુક્ત' કરવા માટે એક મહિલાની શિબિર રાખી છે. અહીં કોઈ પણ જાતની ચિંતા કરવાની નહીં. માત્ર 'ચિંતન' જ કરવાનું ને બને તેટલી શાંતિ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરવાનો. ચિંતાનો ભાર તો મહામાયાએ પોતાના પર જ લઈ લીધો છે, પછી માયા બિચારી શું કરી શકે? સમગ્ર વાતાવરણ શુદ્ધ, અનુકૂળ અને પવિત્ર બનાવી દીધું છે. રહેવાને માટેની રૂમોને પણ તીર્થસ્થાનમાં ફેરવી દીધી છે. પૂ. શ્રી 'મા' પગલાં પાડે ત્યાં તો તીર્થનું સર્જન થાય જ. તેથી જુદાં જુદાં તીર્થસ્થાનોનાં નામો પોતે જ લખીને દરેક રૂમ પર લગાડી દીધાં છે. પ્રકાશને પંથે દોરવા માટે અને જીવનચાત્રને સફળ બનાવવા માટે ખૂબ જ જહેમત ઊઠાવીને તેમણે ઘણી પૂર્વતૈયારી કરી છે. જેનાથી જે ગતિએ ચલાય તે ગતિએ ચાલીને આરોહણ કરવા માટેની વ્યવસ્થા કરી છે. આધ્યાત્મિક માર્ગે અનુસરવાના કેટલાક નીતિનિયમો પણ ઘડી રાખ્યાં છે. અમુક નિયમો બાદ કરતાં બાકીના નિયમો વગર દબાણે પોતપોતાની રીતે પાળવા માટેની છૂટ આપી છે. કોઈ પણ દુરાગ્રહ નહીં, કંઈ પણ સુધારવાનું હોય

તો માત્ર સૂચન કે સમજાવટથી કહેવામાં આવે છે. દા. ત. મૌન જાળવવા વિશે, નિર્જળા કરવા વિશે, પોશાક વિશે વગેરે. દરેક બાબતો સરળ અને સચોટ રીતે રજૂ કરવામાં આવે છે. શારીરિક શુદ્ધિ માટે સાદો પણ પૌષ્ટિક ખોરાક, વ્યાયામ, થોડા યોગના પ્રયોગો, નદી કિનારાની સહેલ, ચોખ્ખી હવામાં ચાલવા જવાનું વગેરે વગેરે ગોઠવવામાં આવ્યું છે. કૃત્રિમ સાધનોના મનોરંજનને બદલે વિડિયો કે ઓડિયો પર પૂ. શ્રીનાં પ્રવચનો, પ્રાર્થના, મંત્રજાપ, સારા વાંચન વગેરેની સગવડ છે. આથી માનસિક તેમ જ આધ્યાત્મિક માર્ગે આરોહણ કરવાનું સરળ પડે. દરરોજનો કાર્યક્રમ એવી રીતે ગોઠવ્યો છે કે કોઈને પણ વધુ શ્રમ ન પડે.

સાધનના બે ભાગ પાડ્યા છે “વ્યક્તિગત” અને “સમૂહ સાધના”. બંનેના સમય એવી રીતે ગોઠવ્યા છે કે વચ્ચે વિશ્રામ પણ મળી રહે. પૂ. શ્રી ‘મા’ કહે છે ‘તમે જ તમારા ચોકીદાર થઈને સાધના કરો. પોતાના અંતરાત્માને જ જવાબ આપવાનો છે.’ આ સાધના કોઈને ખુશ કરવા માટે નથી, પણ પોતે જ પોતાની જાતને સુધારવા માટેની છે. આમાં બળજબરીનું કામ જ નથી. ‘મા’ જેવી રીતે બાળકોને પ્રેમથી અને માવજતથી ઉછેરે છે, તેવી જ રીતે આ જગજનની પણ પ્રેમ અને કાળજીથી ભક્તોમાં અમૃતનું સિંચન કરી રહી છે. આવી અમૂલ્ય ખડી જીવનમાં પાછી ક્યારે આવશે તે તો ઈશ્વર જ જાણે, પણ “આજની ઘડી રળિયામણી” માનીને જેટલું અમૃત પીવાય તેટલું પી લેવાનું છે. આ તો ‘અ-મૃત’ થવાની સંજીવની કળા શીખવાની છે.

પૂ. શ્રી ‘મા’ના અનહદ પ્રેમની નિશાની તો જુઓ! અકસ્માત પછી ઈજા પામેલા દેહને કમ્મર કસીને એવું તૈયાર કર્યું

છે કે વેદનાને ગણકાર્યા વિના શિબિરમાં જે કંઈ શીખવવાનું છે તે શીખવી શકે છે. મન પર જબરજસ્ત કાબૂ છે. તેમની દેહાતીત થયાની શક્તિને મૂર્તિમંત બનાવીને અમારી સમક્ષ રજૂ કરી છે. સાધકો તેમ જ ભક્તોને જેટલું અપાય તેટલું આપ્યા જ કરે છે, આપ્યા જ કરે છે. અવિરત વહેતી નદી કે અવિરત પ્રકાશ સૂર્યની જેમ બસ નિષ્કામ કર્મ કર્યા જ કરે છે. કોઈ પણ કામ તેમને મન નાનું નથી, કોઈ મદદની રાહ જોયા વિના પોતે જ ઊભા થઈને જાતે વસ્તુ લઈ લે, ગોઠવવા મંડી જાય છે. શ્રી શ્રી શારદામણિના પુસ્તકમાં વર્ણવેલા ગુણો પૂ. શ્રી ‘મા’ને બરાબર લાગુ પડે છે. “મા પોતે જ કર્ત્વી, કારયિત્રી,, કરુણાગુણમયી, કર્મલેતુ” સ્વરૂપા છે. પૂ. શ્રી ‘મા’ પોતે જ જ્ઞાન-ભક્તિ અને કર્મના ત્રિવેણી સંગમ સમાં છે. તેમાં આપણને સ્નાન કરાવી રહ્યાં છે. જેટલું આત્મસાત કરી લેવાય તેટલું કરી લેવાનું છે. અહીં અત્યારે જ, આ ઘડીને ઝડપી લેવાની છે.

હવે આપણે દરરોજના કાર્યક્રમ તેમ જ પ્રવૃત્તિ વિશે થોડું જોઈશું. અહીં દરેક પ્રવૃત્તિ હેતુપૂર્વક જ કરવામાં આવે છે. ખાસ તો કોઈ પણ તત્ત્વજ્ઞાનનાં પ્રવચનથી નહીં, પણ પ્રત્યક્ષ કરીને, બતાવીને જ કરવામાં આવે છે. પૂ. શ્રી ‘મા’ પોતે જ બધાં કાર્યક્રમોમાં હાજર રહીને દોરીસંચાલન કરી રહ્યાં છે. દરરોજની એકની એક રીતે થયા કરતી પ્રવૃત્તિથી સાધકો કંટાળી ન જાય, તેથી અવારનવાર પ્રસંગોપાત્ત કેટલાક જરૂરી ફેરફાર કરવામાં આવે છે. દા. ત. નદી કિનારે બેસીને જપ કરવા, ગરબા ગાવા, વિવિધ રાગમાં બાવની, પ્રાર્થના, સ્તુતિ ગાવી, રમત-ગમત રમવી વગેરે વગેરે ઉમેરવામાં આવ્યું છે. રોજીંદી જીવનની પ્રવૃત્તિમાં પણ આનંદ અને પ્રસન્નતા કેવી રીતે કેળવી શકાય તેના પાઠ પણ ભણાવવામાં આવે છે.

સવારના હળવી કસરતથી શરીર સુદૃઢ બને છે. આળસ અને પ્રમાદ જતાં રહે છે. સુમધુર સંગીત સાથે પ્રણામ કરવાથી પણ શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક શક્તિઓનો વિકાસ થાય છે. તેનાથી ગુરુ તેમ જ ઈશ્વર પ્રત્યેની ભક્તિ, શ્રદ્ધા, આદર વધે છે. નમ્રતાના ગુણ કેળવાય છે. જેને આપણે વંદન કરીએ છીએ તે વંદનીય, પૂજ્ય અને મહાન હોય તો જ સાચા ભાવભક્તિથી આપણે આપણી જાતને અર્પણ કરી શકીએ છીએ. જ્યારે પૂ. શ્રી મા મંચપર આવીને જાતજાતની કસરત તથા પ્રાણાયામ વગેરે કરાવે છે, ત્યારે તેમનામાં વિકસેલી અપાર શક્તિનો પરિચય થાય છે. સાથે સાથે એવા બનવા માટેની પ્રેરણા પણ મળે છે. તેમના પ્રત્યેક અંગના મરોડ અને તેના પરનો કાબુ અદ્ભુત છે. પૂ. શ્રી 'મા'ને અઘરામાં અઘરાં આસનો કરતાં જોવાનો પણ એક લહાવો છે. સવારના ૭ થી ૮-૧૫ સુધી આ ત્રણેય કાર્યક્રમ સમૂહમાં કરવામાં આવે છે. પછી વ્યક્તિગત સાધના, દા. ત. વાંચન, જાપ, વગેરે પોતપોતાની રીતે સૌ કોઈ ૧૧ વાગ્યા સુધી કરે છે. તે સમયમાં આસપાસના સુંદર વાતાવરણમાં ફરતા ફરતા પણ મંત્રજપ કરવાની છૂટ છે. તપોવનની વાટે જાતજાતના રંગબેરંગી વસ્ત્રપરિધાન કરીને હરતીફરતી તપસ્વીનીઓને જોતાં આધુનિક આશ્રમ જીવનની ગ્રંખી થાય છે. સવારે તેમ જ બપોરે અલ્પાહાર અપાય છે. દા. ત. દૂધ, ફળફળાદિ, લીંબુનું પાણી, સલાડ વગેરે. આ ખોરાક હલકો અને પૌષ્ટિક હોવાથી સાધકોને સ્ફૂર્તિવાન બનાવે છે.

બપોરના ૧૧ થી ૧૨ પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજીને વિડીયો પર જોવાનો અથવા ઓડિયો કેસેટ પર સાંભળવાનો લહાવો કંઈક અનેરો છે. જાણે કે પ્રત્યક્ષ બેસીને જ વાતો કરતા હોય, તેમ લાગે છે. તેમની અમૃતવાણી સાંભળીને ઘણું માર્ગદર્શન મળે છે.

પૂ. શ્રી 'મા'ના મૌનને લીધે થતી અકળામણનો અંત જાણે કે આવતો હોય તેવું લાગે છે. વિડિયોમાં પૂ. શ્રી 'મા'ને પણ સાંભળવા મળે છે. તેમના મધુરકંઠે ગવાયેલાં ભજનો તેમ જ પ્રસંગોપાત્ત અપાયેલા વાર્તાલાપો સાંભળવા મળે ત્યારે કંઈક અંશે સંતોષ થાય છે. પૂ. શ્રી મહાત્માજીના ગીતા તેમ જ ભાગવત પરનાં પ્રવચનો જીવન જીવવાની નવી દૃષ્ટિ આપે છે. સરળ તેમ જ સુંદર રજૂઆત કરે છે, તેમ જ બીજા સંતોના, ભક્તોના જીવનનાં દૃષ્ટાંતો તેમ જ પોતાને થયેલા અનુભવો વાર્તાલાપમાં એટલા સરસ રીતે વાણી લે છે કે સમજવાનું સરળ બની જાય છે. પ્રવચન પછી કેટલીક વાર પૂ. શ્રી 'મા' લેખનદ્વારા સાધકો સાથે સલાહ સૂચન કે જાણવા જેવી વાતોની આપ-લે કરે છે. યુવાનોને કંઈક બોલવા માટે ઉત્સાહિત કરે છે. ત્યાર પછી ૧૨-૩૦ થી ૨-૩૦ વાગ્યા સુધી વિશ્રાંતિ મળે છે. ૨-૩૦ થી ૩-૦૦ સમૂહમાં મંત્રજાપ કરવામાં આવે છે ને ૩-૦૦ થી ૫-૦૦ સુધી વ્યક્તિગત સાધનાનો સમય આપવામાં આવે છે. ૫-૦૦ થી ૬-૦૦ સમૂહમાં પ્રાર્થના, યોગેશ્વર લીલામૃત વગેરેનું વાંચન મૌન રાખીને કરાય છે. ૬-૦૦ થી ૮-૦૦ માં ખીચડીશાક બનાવવાનું ને ભોજનનું કાર્ય છે. સમૂહમાં પ્રાર્થના, સ્તુતિ વગેરે કરવામાં આવે છે. ત્યાર પછી પૂ. શ્રી 'મા' સાથે થોડો સત્સંગ કરવા મળે છે.

દિવસ દરમ્યાનના કાર્યક્રમમાં પાળવામાં આવતા નિયમો પર

એક નજર નાંખી લઈએ.

૧. સામૂહિક કાર્યક્રમમાં ફરજિયાત હાજરી.
૨. સમયસર હાજર રહેવું.
૩. અહીં સારાં વ્રતો, નિયમો લો અને તેને વફાદાર રહો.
૪. જરૂરી હોય તો જ ધીમેથી વાત કરો.

૫. ફરિયાદ વગર જે સગવડ છે તે ઉત્તમ છે એમ માનીને સાધનામાં રત રહો.
૬. હોલમાં જે ધર્મગ્રંથો મુક્યા છે તે અહીં જ બેસીને વાંચો ને વાંચ્યા પછી જ્યાં હતા ત્યાં મૂકો.
૭. સેવા નાની મોટી શોધતા રહો, મૌનવ્રત જ રાખો. જરૂર પડે તો છેક ધીમેથી વાત કરો.

કાર્યક્રમ

૧. સવારે ૫-૦૦ થી ૭-૦૦ વ્યક્તિગત સાધના.
૨. ૭-૦૦ વાગ્યે-પ્રણામ, પ્રાર્થના-સ્થળ હોલ.
૩. ૭-૪૫ થી ૮-૦૦ દૂધ ને ફળ.
૪. ૮-૦૦ થી ૧૧-૦૦ વ્યક્તિગત સાધના.
૫. ૧૧-૦૦ થી ૧૨-૦૦ પૂ. શ્રીનું પ્રવચન-સ્થળ હોલ.
૬. ૧૨-૦૦ થી ૨-૩૦ વિશ્રાંતિ.
૭. ૨-૩૦ થી ૩-૦૦ મંત્રગાન-સ્થળ હોલ.
૮. ૩-૦૦ થી ૫-૦૦ વ્યક્તિગત સાધના અથવા અન્ય પ્રવૃત્તિ.
૯. ૫-૦૦ થી ૬-૦૦ મૌનપારાયણ અને મંત્રજપ-હોલ.
૧૦. ૬-૦૦ થી ૮-૦૦ ભોજન-વિશ્રામ.
૧૧. ૮-૦૦ થી ૮-૩૦ પ્રાર્થના-હોલ.

નોંધ : હોલના કાર્યક્રમમાં ફરજિયાત હાજરી આપવાની રહેશે. પ્રણામ ના થાય તેમણે પણ હાજર રહેવું જરૂરી છે. સાધકોએ લીધેલા નિયમો, જપ, વાંચન, મૌનવ્રત, લેખન, પ્રણામ, સ્તુતિ વગેરે કેટલી વાર કરવાના તે લખીને પૂ. શ્રી 'મા'ને આપવાના રહેશે.

યોગના નામે આપણે ત્યાં કેટલીક ભ્રાંત ધારણા, માન્યતા કે કલ્પના ચાલી રહી છે. યોગના મૂળ કે મુખ્ય માર્ગથી છૂટા પડીને મોટાભાગના માણસો આડમાર્ગે પડી ગયા છે ને તેને જ યોગ માની બેઠા છે. યોગને નામે દેહદમનના પ્રયોગો ને જાદુવિદ્યાના ચમત્કારો વધી પડયા છે. અને તેવું કરનારને યોગી તરીકે માનનાર ને પૂજનારા પણ ઓછા નથી. આ કમનસીબી છે.

યોગશ્વરજી

સૌજન્ય :

YOGA & TOTAL HEALTH CENTRE

ડો. હિમાંશુ પાઠક,
શ્રી હેમીના પાઠક.

“ નિરાંત ”

૩૨, દિવાળીબાગ સોસાયટી, સૂર્યપુર સોસાયટી પાછળ,
રાંદેર રોડ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૮

ફોન : (૦૨૬૧) ૬૮૫૨૮૩
મોબાઈલ : ૯૮૨૪૦૪૩૦૩૩

E-mail :
hpathakji@yahoo.Com

પૂર્વભૂમિકા-(૨)

વાસુદેવભાઈ

‘મા’

આ શિબિરની કેટલીક વિશેષતાઓ.

પ્રથમ વિશેષતા એ કે, આ શિબિર યોજવામાં આવી નહોતી પણ પૂ. પ્રભુની ઈચ્છાથી જ થઈ છે. ગયા વર્ષે ‘અલાસ્કા યાત્રા’ કરીને જુલાઈની ૧૦ મીએ પૂ. મા પાછાં એડમન્ટન આવ્યાં ત્યારે પૂ. ‘મા’ અમને પૂછવા લાગ્યાં કે, “હવે આવતા વર્ષે ક્યાં જઈશું.” ત્યારે મારાથી સહજ કહેવાઈ ગયું કે, “આવતા વર્ષે થોડાક સાધકો સાથે રો’કી માઉન્ટન(Rocky Mountain)ના જંગલોમાં કે પર્વતો પર સાધના કરવા જઈશું.” પૂ. ‘મા’ને તે વિચાર ગમ્યો. તેથી ડીસેમ્બર ૧૯૯૮ માં જ્યારે ભારતમાં કપુરામાં પૂ. માનું દર્શન કરવા ગયા ત્યારે પૂ. ‘મા’એ પૂછ્યું, “સાધના માટેની જગ્યા જોઈ?” એટલે અમે જણાવ્યું કે, “હમણાં તો બરફ છે, તે ઓગણે એટલે જરૂર તપાસ કરીશું.” અમે એપ્રિલ મહિનામાં રો’કી માઉન્ટનના વિસ્તારમાં ઘણી તપાસ કરી. આ વિસ્તારમાં જાણકારભાઈઓએ પણ અમને મદદ કરી, પણ એક પણ સ્થળ પસંદ ના પડ્યું. અમે નિરાશ થઈને પાછા વળ્યા. એક દિવસ કેલગરીથી સ્વઆધ્યાય કેન્દ્ર ચલાવતા એક ભાઈ અમારે ત્યાં આવ્યા અને એમણે કહ્યું કે, “Scoutts Camp Gardner નામની એક જગ્યાએ અમે સ્વાધ્યાયની એક પીકનીક રાખી છે. જગ્યા સરસ છે. તમે જોઈ આવજો.” અમે તરત જ બીજા દિવસે સવારે પાંચ વાગ્યે નીકળી ગયા. એડમન્ટનથી કેલગરી ૩૦૦ કિલોમીટર છે. અમને તે જોઈ તો

તરજ ગમી ગઈ. તેથી અમે પૂ. ‘મા’ને મુંબઈ ફોન કરી જણાવ્યું તો પૂ. ‘મા’એ કહ્યું કે, ‘જગ્યા રાખી લો.’ અમે એ જગ્યાનું બુર્કીંગ કરાવી દીધું. આમ આ જગ્યા પૂ. ‘મા’ પ્રભુએ જ પસંદ કરી હોય અને આ જગ્યા શોધવામાં એમણે જ અમને નિમિત્ત બનાવી મદદ કરી છે એ નિઃશંક વાત છે.

તેવો જ અનુભવ બધો સામાન એડમન્ટનથી કેલગરી શિબિર સ્થળ પર લઈ જવાનો હતો, ત્યારે થયો. અમને આ પ્રત્યક્ષ અનુભવ થયો કે કોઈ દિવ્યશક્તિ જ આ બધું કામ કરી રહી છે. થોડાક સાધકોની સાધનાની વ્યવસ્થામાંથી આખી શિબિરની યોજના ગોઠવાઈ ગઈ તેની અમને ખબર પણ ના પડી!

જ્યારે આમંત્રણ પત્ર તૈયાર થયું તો તેમાં પણ કોઈ યજમાનનું નામ ન હતું. તેથી અમને ચોક્કસ ખાત્રી થઈ ગઈ કે આ શિબિર પ્રભુની ઈચ્છાથી જ થઈ છે. મોટા ભાગે આપણે કહેવા ખાતર કહીએ કે, “બધું પ્રભુ જ કરે છે.” પણ અમને તો શરૂઆતથી જ પ્રતીતિ થઈ રહી હતી કે આ શિબિરનું દરેક કાર્ય પ્રભુ જ કરી રહ્યા છે.

જ્યારે અમારે એક મહિના જેટલો સમય કામ પરથી રજા લેવાની વાત આવી ત્યાં પણ પ્રભુ સહાયમાં ઊભા રહ્યા. અમારી પાસે ઓક્ટોબર સુધીનું કામ હતું તે જુલાઈમાં જ પૂરું થઈ ગયું! કેવી પ્રભુની કૃપા!

આ શિબિરમાં પૂ. ‘મા’એ સૌને ‘કંઈક’ છોડવાની વાત વિચારતા કહ્યું તેથી હું વિચારતો કે મારે કંઈક તો છોડવું જ જોઈએ. જો કે મારે કોઈ વ્યસન નથી પણ કોક કે એવું પીણું છોડવાનો વિચાર છે.

આ શિબિરની એક વધુ વિશેષતા એ છે કે અમે પાંચલાખ મંત્રજપકરી શક્યા. તો રોજ ૧૦૦ જેટલા પ્રણામ પણ થઈ શક્યા.

પૂર્વસંધ્યા

વિનોદભાઈ

પ. પૂ. શ્રી 'મા'ની કરુણા તો જુઓ! પૂ. 'મા'નું સ્વાગત કરવા એરપોર્ટ ઉપર આપણે પુષ્પો લઈને જઈએ છીએ. પણ અમે જ્યારે કેલગેરીના એરપોર્ટ પર તા. ૧ લીએ કસ્ટમમાંથી બહાર નીકળીએ છીએ તો પૂ. શ્રી 'મા' ભક્તોના સ્વાગત માટે ઊભાં હતાં અને અમને પૂ. શ્રી 'મા'એ ગુલાબનું એક એક પુષ્પ આપ્યું. પૂ. શ્રી 'મા'ને આગલા દિવસનો થાક હોવાથી આગલી રાતે છેક સવારે છ વાગે સૂઈ ગયાં હતાં અને પહેલી ઓગસ્ટના રોજ લોસ એન્જલેસથી કેલગેરી રાત્રે ૧૦ વાગે આવ્યાં અને પૂ. શ્રી 'મા'ને નિર્જળા વ્રત હતું. અમારું પ્લેન એક કલાક મોડું હતું છતાં પૂ. શ્રી 'મા' એરપોર્ટ પર અમારી રાહ જોઈને બેઠાં હતાં. અમે જ્યારે પૂ. શ્રી 'મા'નાં દર્શન કર્યાં તો આટલો બધો થાક અને નિર્જળા વ્રત હતું, છતાં તેઓ ખૂબ જ પ્રસન્ન હતાં.

રાત્રે એક વાગે કેમ્પ ગાર્ડનર શિબિરના સ્થળ પર આવ્યા અને પૂ. શ્રી 'મા'એ તરત જ વાસુદેવભાઈ પાસેથી દરેક માહિતી જાણી લીધી. અને પૂ. શ્રી 'મા' મુખ્ય હોલમાં શું કરવાનું છે તે નક્કી કરી પોતે દરેક કાર્યમાં મદદ કરવા લાગ્યાં. જેમ કે પૂ. શ્રી તથા પૂ. શ્રી 'મા'નાં સ્વરૂપો ને ફ્રેઈમમાં મૂકવાં. હોલમાં સોફા હતા તેને ખસેડીને બહાર કાઢવા લાગ્યાં, સુવાક્યો મૂકવાનાં હતાં તેને માટે ટેપ લગાડવા લાગ્યાં. અને દરેક કામ યોગ્ય રીતે અને ચોક્કાઈથી થાય છે તેનું નિરીક્ષણ કરતાં કરતાં તે પ્રમાણે પોતે

પણ મદદ કરતાં. પૂ. શ્રી 'મા'ને થાક નથી કે ઉંઘ નથી અને અમે બધા પૂ. શ્રી મા સાથે કામ કરતા હતા. તો અમે આખો દિવસ મુસાફરી કરી તેમ જ જમ્યા પણ ન હતા. છતાં કોઈને ભૂખ નથી કે થાક નથી. ઓગસ્ટની ૧ તારીખે આવેલાં પૂ. શ્રી 'મા'એ આખી રાત કામ કરીને સત્સંગ હોલ તૈયાર કર્યો. પૂ. શ્રી 'મા'એ શિબિરના દૈનિક કાર્યક્રમની પ્રવૃત્તિનું બોર્ડ મોટા અક્ષરે જાતે જ તૈયાર કર્યું. દૈનિક પ્રાર્થના માટેનું બોર્ડ પણ તૈયાર કર્યું અને ક્યાં મૂકવું તે નક્કી કરી પોતે જ ખીલી અને હથોડી લઈને ઊભાં રહી ગયાં ને પછી સાધકને સૂચના આપે છે કે બોર્ડ પકડી રાખું છું તમે ખીલી મારી દો. વળી બીજા દિવસે જે સાધક ભાઈબહેનો આવવાના હતા તેમના માટે એરપોર્ટ પર જે આવે તેને આવકારવા માટેનું પૂ. શ્રી 'મા'એ બોર્ડ બનાવ્યું. તેના ઉપર 'જય કૃપાળુ મા' લખેલું જેથી આપણે કોઈ સાધક મળે એટલે કહીએ કે જય કૃપાળુ મા. અને નીચે લખ્યું કે શ્રી યોગેશ્વર મૌન સાધના શિબિર, એટલે જે કોઈ એરપોર્ટ પર આવે અને બોર્ડ વાંચે એટલે તેને ખબર પડી જાય કે આપણને લેવા માટે અને સ્વાગત માટે આવ્યા છે. પૂ. શ્રી 'મા'એ પોતાના હસ્તાક્ષરમાં આ બોર્ડ બનાવ્યું છે. તો આપણને એમ થાય કે પૂ. શ્રી 'મા'ના આપણને એરપોર્ટ પર દર્શન ના થયાં પણ પૂ. શ્રી 'મા' એમના હસ્તાક્ષરથી લખીને કહે છે કે હું પોતે જ હસ્તાક્ષરરૂપે સાધકોનું સ્વાગત કરું છું અને ખરેખર આ ભાવથી જ પૂ. શ્રી 'મા'એ બોર્ડ બનાવ્યું હશે.

આજે ૨ જી ઓગસ્ટ થઈ છતાં પૂ. શ્રી 'મા' સવારે સ્નાન કરીને પ્રણામ કરીને પોતાનો નિત્યક્રમ પૂરો કરી ફરીથી શિબિરનાં જે કામ બાકી છે તે કરવામાં લાગી જાય છે. જેમ કે સાધકોને કયા રૂમમાં ઉતારવાં, એરપોર્ટ પર કોને લેવા જવાનું. સાધકો

આવે તો પૂ. શ્રી 'મા' તેઓને દર્શન આપી ખબરઅંતર પૂછે. પૂ. શ્રી 'મા'ની કરુણા તો જુઓ. દરેક સાથે લખીને વાત કરે છે. અને સાધકોને પૂ. શ્રી 'મા'નાં દર્શન થતાં થાક ઉતરી જાય છે. સાધકો પણ જ્યાં યોગ્ય હોય ત્યાં મદદ કરવા લાગી જાય છે. આમ આખો દિવસ પૂરો થાય છે છતાં પૂ. શ્રી 'મા'એ પાંચ મિનિટ પણ આરામ કર્યો નથી.

૫. પૂ. ગુરુદેવે પોતાના સાધનાકાળ દરમ્યાન સંપૂર્ણ નિદ્રાનો જય સિદ્ધ કરેલો. તેઓ દેવપ્રયાગના શાન્તાશ્રમમાં કદી લાંબા થઈને સૂતેલા નહિ. પૂ. માએ એવો જ કંઈ સંપૂર્ણ નિદ્રા જયનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કરાવ્યો. ઘણીવાર મહાપુરુષોનું વર્તન આપણને ન સમજાય તેવું ને ભૂલાવામાં નાંખી દે તેવું હોય છે. એવું જ મેં કંઈક અનુભવ્યું. દેહ છતાં દેહથી પરની અવસ્થા.

સાધકોએ લીધેલા નિયમોની યાદી

મંત્રજપના નિયમો		નિત્યના પ્રણામ ઉપરાંત વધારાના રોજ	
જપ સંખ્યા	શિબિરાર્થી સંખ્યા	પ્રણામ	શિબિરાર્થી સંખ્યા
દશ લાખ	૨		
પાંચ લાખ	૧૮	૩૨૪	૧
ત્રણ લાખ	૧	૨૫૧	૩
અઢી લાખ	૭	૨૦૦	૧
સવા લાખ	૭	૧૦૦	૧

દરરોજની માળાના નિયમો		બાવની	
માળા	શિબિરાર્થી સંખ્યા	બાવની	શિબિરાર્થી સંખ્યા
૨૫૦+	૪	૫૦૧	૨
૨૦૦+	૫	૧૦૮	૧
૧૫૧	૧	૨૫	૧
૧૨૫	૧	૨૧	૩
૧૦૮	૧૦	૧૧	૫
૧૦૧	૭	૫	૧
૫૧	૬		

સાત દિવસના મંત્રજપ		બન્ને બાવની	
૫૧ હજાર	૧	બન્ને બાવની	શિબિરાર્થી સંખ્યા
મૌનવ્રતના નિયમો(આશરે)		૫૨	૫૨
નિયમ	સંખ્યા	૫૧	૫૧
પૂર્ણમૌન	૧૦	૩૦	૩૦
થોડા કલાકોનું મૌન	૫૦	૨૫	૨૫
જરૂરી વાત સિવાય મૌન	૩૦	૧૧	૧૧

ભોજનના નિયમો			
નિયમ (આશરે)	સંખ્યા	નિયમ (આશરે)	સંખ્યા
૧ ટંક ભોજન	૫૦	૧ દિવસ ફળાહાર	૨૫
૧ દિવસ ભોજન	૨૫	ફક્ત ફળાહાર	૧૫

પરમ ભાગવત શ્રી યોગેશ્વરજી

(૧૫ ઓગસ્ટનો પરમાર્થીનો વાર્તાલાપ)

પરમાર્થી

ભાગવત એટલે શું? “જે ભગવાનના થઈ જાય તે ભાગવત,” એવા ઘણા ભક્તોની કથા ભાગવતમાં વિસ્તારથી જણાવવામાં આવી છે. નાના-મોટા, સામાન્ય-અસામાન્ય એવા ભગવાનના ભક્તોની કથા પણ છે. અને અસુરકુળમાં જન્મેલા વૃત્રાસુર જેવા ભક્તની કથા પણ છે. ભગવાનના ભક્ત ગમે તે થઈ શકે, તેમાં જાતિ, ધર્મ, કુળ નડતાં નથી. ધ્રુવ, પ્રહ્લાદ વગેરે ઉત્તમ પ્રકારના ભક્તોની વાત પણ ભાગવતમાં વિસ્તારથી જણાવવામાં આવી છે. ભગવાનના થઈ જવા માટે ભક્તોએ કેવું કેવું બલિદાન આપ્યું, કેવો કેવો ત્યાગ કર્યો તેની વિગત તે ચરિત્રો-માંથી આપણને પ્રાપ્ત થાય છે. પરંતુ શ્રી કૃષ્ણનું ચરિત્ર છેલ્લે આપવામાં આવ્યું છે, કારણ કે તેઓ ‘પરમ ભાગવત’ ગણાય છે. ‘પરમ ભાગવત’ એટલે જે સ્વયં ભગવત સ્વરૂપ થઈ જાય છે તે. શ્રીકૃષ્ણની વાણીનું મહત્ત્વ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતામાં એટલા માટે જ મહત્ત્વનું ઠર્યું છે.

ભગવદ્ગીતાના ચોથા અધ્યાયમાં અર્જુનને યોગની વાત સમજાવતાં કહ્યું કે, ‘આ યોગ મેં પહેલાં ઈશ્વાકુ અને વિવશવાનને કહ્યો હતો.’ તે સાંભળીને અર્જુનને આશ્ચર્ય થયું અને પ્રશ્ન કર્યો, ‘ઈશ્વાકુ અને વિવશવાન તો પહેલાં થઈ ગયા, અને તમે તો વર્તમાનમાં છો. તો તમારી વાત કેવી રીતે માની શકાય?’ તે વાત સમજાવતાં શ્રીકૃષ્ણ કહે છે કે, ‘તારા ને મારા અનેક જન્મ થઈ

ગયા. તને તે યાદ નથી. મને તે યાદ છે.’ અહીં અવતારી પુરુષની વિશેષતા દર્શાવવામાં આવી છે. આપણા બધાનો પણ અવતાર જ કહેવાય, પણ આપણે તેને અવતાર ન માનતા માત્ર જન્મ કહીએ છીએ. ‘અવતાર’ એટલે નીચે આવવું. આપણે બધા નીચે આવ્યા છીએ કર્મ ભોગવવા માટે. એમ અવતાર પણ નીચે આવે છે પણ તે વિશિષ્ટ કાર્ય કરવા માટે આવે છે. આપણી જેમ જ, કર્મ ભોગવતા હોય તેવી લીલા કરતાં કરતાં તેઓ પોતાના કૃપા આવેલું અવતારી કાર્ય જે રીતે કરવાનું હોય તે રીતે કરીને વિદાય થાય છે. અવતારી પુરુષો ત્રિકાળ જ્ઞાન ધરાવતા હોય છે, પણ તે અંગે તેઓ હંમેશાં મીન જ રહેતા હોય છે. જરૂર પડે જ તેનો ઈશારો કરીને પોતાનું અવતારી કાર્ય આગળ વધારે છે. અર્જુનને એ રીતે માત્ર ઈશારો કરી અવતારી પુરુષની વિશેષતાને સ્પષ્ટ કરી. પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજી આવા જ અવતારી પુરુષ કહેવાય, તેથી તેમને આપણે ‘પરમ ભાગવત’ તરીકે યાદ કરવા જોઈએ. તેમનું ‘પરમ ભાગવતપાણું’ કર્મ કરવાની રીતમાં અનુવાદિત થતું હોય છે. પરંતુ તે જનસામાન્યની નજરમાં આવતું નથી. તેમાં રહેલી દિવ્યતા તેથી લોકોને સમજાતી નથી. શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ જેનામાં હોય અને જે વારંવાર તેમના સાંનિધ્યમાં આવતા હોય તેમને આનો ખ્યાલ આવવા સંભવ છે. તેથી જ શ્રીકૃષ્ણે ચોથા અધ્યાયમાં અર્જુનને સમજાવતાં કહ્યું—

દિવ્ય જન્મ ને કર્મને મારા જાણે જે,

મરણ પછી જન્મે નહિ, મને મેઢવે તે.

એટલે કે, અવતારી મહાપુરુષને સમજવા માટે આપણે થોડી દૃષ્ટિ કેળવવી પડશે. તેમના જન્મ અને કર્મ કઈ રીતે દિવ્ય બને છે તે તેને જાણવા પડશે. મહાપુરુષોને કર્મદ્વારા જાણીને આપણા

જેવા ભક્તો ભવસાગર તરી શકીએ એમ છીએ. તેથી આજના પ્રાગટ્યદિને તે અંગે બે એક દૃષ્ટાંતોદ્ધારા સમજવા પ્રયત્ન કરીશું.

‘પ્રકાશના પંથે’માં શ્રી ચંપકભાઈ વોરાની વાત આવે છે. તેઓ ક્રાંતિકારી પુરુષ હતા. ૧૯૪૨ ની આઝાદીની ચળવળમાં તેઓ જેલમાંથી ભાગીને હિમાલયમાં સંતાયેલા. અચાનક પૂ. શ્રીનો ભેટો થાય છે. પૂ. શ્રીમાં રહેલી ભાગવતી શક્તિનાં દર્શન તેમને દશરથાયલ પર્વત પર થઈ જાય છે. તેથી તેમના હૃદયમાં પૂ. શ્રી માટે ગુરુભાવ જાગે છે. પોલીસને શંકા જવાથી તેમણે પૂ. શ્રીને છોડીને ચાલ્યા જવું પડે છે. અચાનક તેઓ બિમાર પડે છે, તે બિમારી ટી. બી.ની હોવાથી આખરી સ્થિતિમાં તેઓ મૂકાઈ જાય છે. અને ધરમપુરના સેનોટેરીયમમાં તેઓ દાખલ થઈ જાય છે. અંતિમ ક્ષણો હોવાથી ગુરુદેવ યોગેશ્વરજીને તેઓ પત્ર લખે છે. તે પત્ર વાંચીને પૂ. શ્રી દેવપ્રયાગથી સીધા તેમની પાસે પહોંચી જાય છે. તેમની પાસે પહોંચી પૂ. શ્રી તેમના માથા પર હાથ ફેરવતા ફેરવતા પરમ કરુણાથી, આર્ત સ્વરથી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરે છે અને તેમની આંખમાંથી અશ્રુપાત વહે છે. લગભગ એક કલાક વિત્યા પછી શ્રી ચંપકભાઈને તે આશ્વાસન આપે છે કે તમને સારું થઈ જશે. તમારે હજી લગ્ન કરવાનું છે. તમારે હજી ઘણું કામ કરવાનું બાકી છે. તે સાંભળીને ચંપકભાઈ આશ્ચર્ય અનુભવે છે. અને ડોક્ટરના રીપોર્ટ બતાવે છે જેમાં એક ફેફસું તદ્દન ખવાઈ ગયેલું છે અને બીજું ફેફસું અડધાભાગનું ખવાઈ ગયું છે. તેથી પૂ. શ્રીને તેઓ પૂછે છે, ‘એ કેવી રીતે શક્ય બનશે?’ પૂ. શ્રી સમજણ આપતાં કહે છે કે ‘આપણી પ્રાર્થના એળે નહીં જાય તમે જરૂર સારા થઈ જશો ને છ મહિનામાં જ લગ્નજીવનમાં પ્રવેશશો’ પંદર દિવસ પછી પાછો રીપોર્ટ કઢાવવામાં આવ્યો ત્યારે ડોક્ટર આશ્ચર્ય પામ્યા. ૭૫ ટકા સુધારો ફેફસામાં જણાયો! અને

ખરેખર શ્રી ચંપકભાઈ સારા થઈ ગયેલા. ખરેખર છ મહિનામાં તેમણે લગ્ન પણ કરેલા અને રાજકોટ મ્યુનિસિપાલિટીના મેટર બનેલા અને તે રીતે વર્ષો સુધી સેવા આપી.

બીજું દૃષ્ટાંત અમારા પોતાના અનુભવનું છે. ઈ. સ. ૧૯૭૮ માં પૂ. યોગેશ્વરજી કપૂરા આવેલા ત્યારે તેમનો નિવાસ એકાંતમાં શ્રી રમેશચંદ્ર ને શારદાબેનના ઘરમાં રાખવામાં આવેલો. તેઓશ્રી એક અઠવાડિયું રોકાયેલા. અઠવાડિયા પછી વિદાય વેળાએ શારદાબેન અને રમેશચંદ્રની આંખમાં આંસુ જોઈને પૂ. શ્રીએ વચન કહેલું, “હું ક્યાં જાઉં છું? હું તો તમે યાદ કરશો એટલે હાજર થઈશ?” મેં કહ્યું, “એ કાંઈ અઘરો શબ્દ નથી. કે ન સમજાય, તમારે કસોટી કરી એની સત્યતા પરખી લેવી” સંજોગોવશાત્ દોઢેક મહિના પછી રમેશચંદ્રને કપરા સંજોગોમાં મૂકાવું પડ્યું. તેઓ ભરૂચ જીલ્લામાં તેમની જમીનના કામ અંગે પોતાની કારમાં જઈ રહ્યા હતા. તેમાં શ્રી સુશીલાબેનનો પુત્ર તાપસ ૮-૧૦ વર્ષનો હશે. તે પણ સંગાથે બેસી ગયો. તાપસને ટીકીટ કઢાવવાનો ઉમંગ હતો. ત્યારે તાપી નદી પર પૂલ નહોતો તેથી ગાડીને હોડીમાં મૂકવી પડતી. કિનારો ત્યાં ૭૦-૮૦ ફૂટ ઊંચો છે. એટલે હોડી પાસે કાર મૂકી રમેશચંદ્ર સાથે તે પણ ટીકીટ કઢાવવા ગયો. તે ટીકીટ કઢાવીને સીત્તર ફૂટનો ઢાળ દોડતા દોડતા ઉતરતા નદી આગળ આવી તે અટકી શક્યો નહીં અને સીધો નદીમાં પડ્યો. તે ઓવારો અતિશય ઊંડો હતો. નદીનો પ્રવાહ સુરત તરફ વહેતો હતો. પચાસ સાઠ માણસો ભેગા ત્યાં હાજર હતા. બધાએ જોયું કે તે સુરત તરફ તણાય છે. તે કપરી ક્ષણમાં રમેશચંદ્ર ખૂબ આર્ત-સ્વરે પૂ. શ્રીને પોકારી ઊઠયા અને બચાવોની ચીસ તેમના હૃદયે પાડી. વીસેક ફૂટ તણાઈને ગયેલો તાપસ અવળે પ્રવાહે આવ્યો

અને હોડીવાળા ભાઈએ તેના વાળ પકડીને બહાર કાઢ્યો. પ્રાથમિક સારવારથી તેને જીવંત બનાવ્યો. બીજે દિવસે રમેશચંદ્રએ મને આ વાત વિગતવાર કહી સંભળાવી હતી, છતાં શંકાશીલ મન મહાપુરુષોની દિવ્યતાને પરખવામાં આડે આવતું હોય છે. રમેશચંદ્ર ને શારદાબેન કહેવા લાગ્યાં, ‘મહાત્માજીને આની ખબર હશે કે કેમ?’ મેં કહ્યું, ‘આવતા વર્ષે પૂ. શ્રીએ કપુરા આવવાનું વચન આપ્યું છે એટલે આવશે જ. તમે પૂછી લેજો.’ બીજે વર્ષે પૂ. શ્રી આવ્યા. એક દિવસ જમીને સાંજે ફરવા ગયેલા અને સાંજના વ્યાખ્યાનમાં સમયસર હાજર રહી શકાય તે માટે મેં રમેશચંદ્રને ગાડી લઈને અમુક નક્કી કરેલી જગ્યાએ આવવાનું કહ્યું હતું. રમેશચંદ્ર ને શારદાબેન બંને ગાડીમાં હતાં. શારદાબેને મને ઈશારો કર્યો પૂછવા માટે. પૂ. શ્રી તે જોઈ ગયા અને બોલ્યા, ‘શું છે ઈશ્વરભાઈ?’, મેં કહ્યું, ‘શારદાબેન પૂછવા માગે છે...’ મને અટકાવીને પૂ. શ્રી બોલ્યા, ‘પેલો તાપી નદીનો તાપસવાળો પ્રસંગ?’ ઘર આવ્યું ત્યાંસુધી કોઈ બોલ્યું નહોતું.

આ બંને પ્રસંગો પૂ. શ્રીના કર્મ દિવ્ય છે. તે પૂરવાર કરવા માટે પર્યાપ્ત ગણાય. સુરત તરફ વહેતો પ્રવાહ અને તે પણ સમર્થ નદીનો પ્રવાહ. તે પ્રવાહમાં તણાયેલો તાપસ પાછો અવળે પ્રવાહે તણાઈને આવે જ કેવી રીતે? શક્ય જ નથી! અશક્યને શક્ય બનાવનારી આ ઘટના તેમનામાં રહેલી દિવ્યતાને કારણે જ બની એવું મારું હૃદય કહે છે. ખવાઈ ગયેલું ફેફસું સુધરતું નથી, તેથી તો ડોક્ટરે બેત્રણ મહિનાનો સમય માત્ર આપ્યો હતો તે ચંપકભાઈનાં બન્ને ફેફસાં સારાં કેવી રીતે થયાં? કોઈ વિશેષ દવા પૂ. શ્રીએ તો આપી નથી. ડોક્ટર તો તેમને રાહતની દવા જ આપતા હતા. તેઓએ તો બે-ત્રણ મહિનાની મુદત આપી હતી. આ ઘટના

પણ પૂ. શ્રીમાં રહેલી અપૂર્વ દિવ્યતાને કારણે જ ઘટી એવું માનવાને મન થાય છે. જેમ કર્મ દિવ્ય તેમ જન્મ પણ તેમના દિવ્ય જ થઈ ગયેલા ગણાય. માતૃપિતાના રજવીર્યથી બનેલું શરીર. તપશ્ચર્યાના અગ્નિમાં સંપૂર્ણપણે પરિવર્તિત થઈને દિવ્યતા પામી ચૂકું હતું અને તેથી જ તેવા પંચમહાભૂતના શરીરદ્વારા આવાં દિવ્ય કર્મો થઈ શકે છે, એવું અનુભવી પુરુષોનું વચન છે. તેથી આપણે પૂ. શ્રીના જન્મ અને કર્મને આ રીતે સમજવાં જોઈએ અને આજના પ્રાગટ્ય દિન નિમિત્તે તેમની પ્રેમપૂર્વક ભક્તિ કરવી જોઈએ.

વૈરાગ્ય

અમુક ખાસ વેશમાં, તીલકમાં, માળામાં, ઘર છોડવામાં, નામ બદલવામાં, કોઈ સ્નેહી સાથે સંબંધ ન રાખવામાં, એકલા રહેવામાં અથવા તો બધાથી ઊલટું કરવામાં વૈરાગ્ય નથી. વૈરાગ્ય મુખ્યત્વે મનની વસ્તુ છે, તનની નહિ. માણસ ગમે ત્યાં રહેતો હોય પણ તેનું મન ક્યાં અને કેવી રીતે રહે છે તે જ અગત્યનું છે. જેના મનમાં રાગ ન હોય, તે સાચો વૈરાગી છે.

યોગેશ્વરજી

દીપક સી. મહેતા

કૃષ્ણા ફિલ્મ્સ એન્ડ સ્ટુડીઓ

૧, શ્યામ એપાર્ટમેન્ટ કાકડીઆ કોમ્પ્લેક્સ પાસે,
ઘોડદોડ રોડ, સુરત-૧.

પૂ. શ્રી મા-ખુદ્ધીક્રિતાબ

રાજુ યાત્રી

પરમ વાત્સલ્યમયી 'મા'નું એક વધુ અદ્વિતીય વહાલ એટલે કેનેડાની "મૌન સાધના શિબિર!"

'પ્રાણ થકી મને વેષ્ણવ વહાલા, જ્યાં એ બોલાવે ત્યાં જાઉં રે.'

આ ઉક્તિને સાચી પાડતાં પૂ. શ્રી 'મા', શ્રી વાસુદેવભાઈ અને શ્રી પચાબેને શોધેલા આ રમણીય સ્થાનમાં બાળકોને ઝંકૃત કરવા દોડી આવ્યાં. પૂ. શ્રી 'મા'નું આ અવની પરનું વિચરણ કેવળ અને કેવળ જગત કલ્યાણ માટે જ છે.

'મૌન સાધના શિબિર'ની આ જગ્યા એ ખરેખર પૂ. શ્રી 'મા'ની જ પસંદગીની હોય એમ લાગે છે. પૂ. શ્રી 'મા'ના સાંનિધ્યમાં ઘણી યાત્રા અને શિબિરનો લાભ મળ્યો છે. પરંતુ આ શિબિરમાં પૂ. શ્રી 'મા' જે રીતે મુક્ત મને વિહાર કરે છે, પોતાની ખુદ્ધી ક્રિતાબ જેવા જીવનનાં પૃષ્ઠો જે રીતે ફેરવે છે, તેવું દૃશ્ય ક્યાંય જોવા નથી મળ્યું! શિબિરાર્થીઓની હાજરીની વચ્ચે પણ પોતાની મરજી પ્રમાણે પૂ. શ્રી 'મા' જ્યાં બેસવું હોય ત્યાં બેસે, જ્યાં જવું હોય ત્યાં જાય. ભક્તોના ટોળાં તેમની આગળ પાછળ દોડીને ખલેલ પહોંચાડતાં નથી, તો પૂ. શ્રી 'મા'ની જરૂરિયાત સાચવનારાં ભાઈબહેનો પણ આગળપાછળ દેખાતાં નથી. આટલું મુક્ત જીવનદર્શન અમે તો પ્રથમવાર જ માણ્યું. જાણે એમ લાગે છે કે, પૂ. શ્રી 'મા' પોતાના વિરાટ સ્વરૂપને અહીં શોધી વિરામ આપે. પોતાના આ વિરાટ સ્વરૂપને અહીં દર્શનાર્થે ખુદ્ધુ મૂક્યું છે. એવું લાગે છે કે પૂ. શ્રી 'મા' ખળ ખળ વહી રહ્યાં

છે. અહીં જાણે નિરાંતે બેઠાં છે. જાણે આ વામન સ્વરૂપનાં દર્શન કર્યાં જ કરીએ.

પૂ. શ્રી 'મા'ના આ મુક્ત વિહારે મને ખૂબ જ આનંદિત અને આશ્ચર્યચકિત કરી દીધો છે. ઘણાં ઘણાં સ્થાનોમાં પૂ. શ્રી 'મા'ના સાંનિધ્યમાં રહેવાનું બન્યું છે, પણ અહીંના જેવી સ્વ-તંત્રતા પૂ. શ્રી 'મા'એ ક્યાંય માણી હોય તેવું યાદ નથી. જાણે પૂ. શ્રી 'મા'એ પોતાની જીવન ક્રિતાબનાં પાનાં એકદમ ખુદ્ધાં કરી દીધાં છે.

પૂ. શ્રી 'મા'ને મોટાભાગે એક જ સ્થળે એકાંતમાં સાધના કરતાં જોયાં છે. પણ આ સ્થાનની વિશિષ્ટતા ગણો, શિબિરાર્થીઓનો સહકાર ગણો કે પૂ. શ્રી 'મા'ની ભક્તો પર કરુણા ગણો, તેઓ દિવસનો મોટો ભાગ જાહેરમાં ગાળતાં હોય એવું લાગે છે. પોતાના અંગત સમયને બાદ કરતાં મોટાભાગના સમયમાં નિયમિત શિબિરની બેઠકોમાં, અને વ્યક્તિગત સાધનાના સમયમાં નદીકિનારે અથવા તો હોલની બહાર આવેલી વિશાળ લોનપર ખુરશીમાં બેસી સતત જપ કરતાં જોવા મળે, તો ક્યારેક ભક્તોથી વિટળાયેલું એ શ્યામલ રૂપ જ્ઞાન-ગામ્મતની ધોળ પણ ઊડાડતું જોવા મળે!

પૂ. શ્રી 'મા'એ આ સ્થળને પોતાના યોગબળે એવું બનાવી દીધું છે કે સહુને એક સરખો અનુભવ થયા કરે-પ્રસન્નતાનો! શિબિરનું આ સ્થળ સૌને ખૂબ ગમે છે એનું બીજું કારણ પૂ. શ્રી માનો મુક્ત વિહાર અને પ્રસન્ન વદન. જે દરેક શિબિરાર્થીના હૃદયમાં સ્પંદન જગાડે છે. તો વળી સૌનું મૌન પણ અહીંની શાંતિમાં વધારો કરે છે! અને તે 'મૌન' પણ શ્રી 'મા'ની જ કૃતિ છે ને! તો વળી સૌ સાધકોએ બીધેલા મંત્ર-જપના નિયમ સૌને

સતત મંત્રજપમાં રત રાખે છે. એટલે ચારે બાજુ નજર કરીએ તો સૌ ગોમુખીમાં માળા લઈને હરતા ફરતા જોવા મળે. તેથી પણ આ સ્થાનને એક નવું રૂપ-દર્શન મળે છે. તો એ મંત્રજપના જન્મદાતા પણ પૂ. શ્રી 'મા' જ છે ને! માત્ર એક જ કામ, હરપણ હરક્ષણ કેવળ નામસ્મરણ, હરિસ્મરણ, ગુરુસ્મરણ કરવું અને કરાવતા રહેવું.

પૂ. શ્રી 'મા' જ્યાં જાય છે ત્યાં સતત સાધનારત અને ઈશ્વર પરાયણ જીવન જીવે છે. બહારની લૌકિક દુનિયાના દૃશ્યોની અથવા તો આકર્ષણની એમને કોઈ પરવા નથી. પૂ. શ્રી 'મા'ની કરૂણાથકી પૂ. શ્રી 'મા'ના સાંનિધ્યમાં રહેવાનું અને ફરવાનું મળ્યું ત્યાં અમે આજ જોયું છે. એડમન્ટન યાત્રા, અલાસ્કા યાત્રા, યલો સ્ટોન યાત્રા ક્યાંયે પણ જુઓ તો એ જ નિશ્ચલ, નિરંતર એક જ રૂપ, સદા સ્મિત વદના, પ્રસન્ન, પોતાના ગુરુહરિની સાથે સતત એકાત્મક થઈ ને તેમનું જ સ્મરણ કરતાં જોવા મળ્યાં છે. આટલી બધી એકરૂપતા ક્યાંય જોવા મળતી નથી. તેમ છતાં તેઓ નિરસ નથી! જેમ કોઈ કલાકાર પોતાના સર્જનને જોઈને જે આનંદ અનુભવે તેવો જ આનંદ પૂ. શ્રી 'મા' પણ આ વિશ્વમાં વ્યાપેલી રચનાને જોઈને અનુભવે છે. તો વળી વૈજ્ઞાનિક સાધનો અને ઉપકરણોની પણ 'મા'ને સુગ નથી. અને પૂ. શ્રી 'મા' કોઈ પણ સારી વસ્તુને બિરદાવ્યા વગર રહી શકતાં નથી. આમ સકળ વિશ્વની કૃતિ પૂ. શ્રી 'મા'ને આનંદ આપે છે. તો બીજી બાજુ તેમની આત્મસ્થ સ્થિતિમાં પણ કોઈ ફેર દેખાતો નથી. એ કેવું અદ્ભુત દૃશ્ય છે! પૂ. શ્રી 'મા' સાથે વધુને વધુ સમય ગાળવાનો ઉદ્દેશ એક જ છે અને તે શ્રી શ્રી 'મા'ની એ પરમ અવસ્થાનાં દર્શન કરવાનો અને જે પરમનું સાંનિધ્ય મળે

તેમાં સ્નાન કરવાનું. અને એ અદ્ભુત કૃપાનો લ્હાવો આપવા જ પૂ. શ્રી 'મા'એ મને અહીં ચાર અઠવાડીઆ માટે બોલાવ્યો. અહીં આવીને અમે જે જોયું તે અદ્ભુત છે. પૂ. શ્રી 'મા'નું આટલું બધું ખુલ્લું જીવનદર્શન, મુક્ત જીવન, પરમોચ્ચ આદર્શોવાળું જીવન, એવું જીવન જે જીવતાં પૂ. શ્રી 'મા'ને જરાયે ભાર લાગતો નથી! ક્યાંયે કોઈ અગવડ પડતી કે ક્યાંયે કોઈના વગર કશું અટકી જતું નથી. કેવું શાંતિદાયક, શીતળ સરિતાના જેવું જીવન પૂ. શ્રી 'મા' જીવીને બતાવી રહ્યાં છે. જે કિનારે આવેલાને તો શાંતિ-સંતોષ આપે જ છે, પણ દૂરથી જોનારાને પણ તે શીતળતા આપે છે. એ આનંદવારિ, એ પ્રેમસરિતાનું દર્શન કેટલું આહ્વાદક છે!

પોતાના આ પૃથ્વીપરના વિચરણથી પૂ. શ્રી 'મા' શું કહેવા માગે છે એ તો દરેકજણ પોતપોતાની સમજણ પ્રમાણે કહી શકે. પણ પૂ. શ્રી 'મા'નું આ શિબિરમાં જનસમૂહની વચ્ચે આ અવિસ્મરણીય વિચરણ ઐતિહાસિક ઘટના કહી શકાય. પોતાનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ પૂ. શ્રી 'મા'એ આ શિબિરમાં ખુલ્લું કર્યું હોય તેવું લાગે છે. જગદંબાનાં જેટલાં સ્વરૂપો હશે તે સર્વેને એક પછી એક પૂ. શ્રી 'મા' ધારણ કરે છે, અને સૌ ભક્તોને દરેક ક્ષણે કેવી રીતે જીવવું જોઈએ તેનો પણ પાઠ ભણાવી રહ્યાં છે.

હમણાં જ એક સામાન્ય પણ વિલક્ષણ ઘટનાનો પૂ. શ્રી 'મા'એ અનુભવ કરાવ્યો. શિબિરની એક બેઠકમાં પૂ. શ્રી 'મા'એ જાહેર કર્યું કે, 'પૂ. શ્રી માને વિમાનની ટીકીટ સાથે અપાતા બે બોર્ડિંગ પાસ મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર પાસેથી મળ્યા છે તો જેના હોય તે લઈ જાય, અને જેણે ફેંક્યા છે તેને યાદ ન હોય તો તેના પર નામ છે, તેને અમે આપી દઈશું. અને એ ભાઈ કે બહેન પોતાની જાતે તેને કચરાની બેગમાં નાખી દે.' પૂ. શ્રી 'મા'એ કહ્યું આ

સ્થળને સ્વચ્છ રાખવાની સૌની જવાબદારી છે. તેને કચરાના ઢગલામાં ફેરવવાનું નથી. આપણે અહીં સાધના કરવા આવ્યાં છીએ, સારા થવા આવ્યા છીએ, એક નાનકડા કાગળ પર પૂ. શ્રી 'મા'ની તીક્ષ્ણ નજર કેવી ફરી વળી? ત્યાંથી કેટલાયે લોકોએ અવરજવર કરી હશે, પણ કોઈને જે ના દેખાયું તે પૂ. શ્રી 'મા'એ જોયું. પોતાની બેઠક, પૂ. શ્રીની બેઠક, તો વળી સ્ટેજ પરની વ્યવસ્થા બધું જ પૂ. શ્રી 'મા'ને ચોખ્ખું જ ગમે. શ્રી શ્રી 'મા'ના અંતર જેવું જ! ક્યાંયે પણ અવ્યવસ્થિતતા ના ચલાવી લે. શિબિરના હોલની ચાદરોથી લઈને નાનુંસરખું કોઈ પણ અવ્યવસ્થિત દૃશ્ય જરાયે કંટાળાસિવાય કે બીજા કોઈને કરવા દેવાની રાહ જોવા સિવાય તરત જ પોતે કરવા માંડે. કોઈને હુકમ પણ કરવાનો નહીં. કેવું સરળ જીવન! છતાં તેમનાં મુખ પર કંઈક વધુ કર્યાનો ભાર કે કંઈક વિશેષ કરી બતાવ્યાની એક પણ રેખા ના દેખાય. કેવી અદ્ભુત વાત મને શીખવી રહ્યાં છે કે દરેક કાર્ય પ્રભુ કાર્ય જ છે, અને તે પ્રભુને જ અર્પણ થાય છે. તો જે ઈશ્વર આપણા માટે આટલું બધું કરે છે તો તેના માટે થોડાક નીચા નમ્યા તો તેનો ભાર કેવો? આ સામાન્ય પ્રસંગ પછી શિબિરમાં સૌને પૂ. શ્રી 'મા'નું જે અદ્ભુત દર્શન થયું તેનાથી સૌ અવાક થઈ ગયા!

પૂ. શ્રી 'મા'નું કયા શબ્દોમાં વર્ણન કરવું તે પણ નક્કી કરી શકાતું નથી. એવાં સરળ, એવાં જ ગૂઢ, એવાં સહજ, એવાં જ અટપટાં પૂ. શ્રી 'મા' ક્યારે શું કરશે તે કહેવાય નહિ. પૂ. શ્રી 'મા'એ શિબિરમાં જે મૌન પાળવાની શિસ્ત સહુને શીખવાડી છે તે મારા જેવા વારે વારે ભૂલી જાય, તે પૂ. શ્રી 'મા'ને પણ ખબર. એટલે ખાસ ફળાહાર કે ભોજન સમયે ધીમે રહીને પૂ. શ્રી 'મા'

રસોડાના દરવાજા પર આવી ઊભાં રહી જાય અને પછી જો મોટેથી વાતો કરતા જુએ તો તરત જ બે હાથથી તાળી પાડીને કે દરવાજો ખટખટાવીને સૌને શાંત રહેવાની સૂચના આપે. ગમે તેવો નાનો નિયમ પણ લઈએ તો તેને કેવી નિષ્ઠાથી પાળવાનો તેનું ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણ પૂ. શ્રી 'મા' પૂરું પાડે છે. જો કે મોટે ભાગે સૌ મૌનવ્રત જ રાખે છે. આપણે વાત કરતા હતા એક અદ્ભુત દર્શનની, જેણે સૌને ચૌકાવી દીધા. આ શિબિર દરમ્યાન પૂ. શ્રી 'મા' ખૂબ જ મુક્ત મને અહીં રહે છે. જાણે આ સમગ્ર જગ્યામાં તેઓ એકલાં જ છે, અથવા તો આ જગ્યા તેમને ચિર પરિચિત છે, એવી રીતે વ્યવહાર કરે છે. એક દિવસ સાંજના ભોજનનો સમય હતો. લગભગ બધાં જ જમી રહ્યાં હતાં. રસોડાની હરોળમાં દૂર હોલ છે જ્યાં રોજીંદા કાર્યક્રમ થાય છે અને એની બાજુમાં પૂ. શ્રી 'મા'નો નિવાસ. આ ત્રણેય આવાસો એક લાઈનમાં જ છે અને આગળ સુંદર ઘાસની લોન છે. પૂ. શ્રી 'મા' અવારનવાર ત્યાં ખુરશી નાંખીને બેઠેલાં જોવા મળે છે. તો વળી ક્યારેક ત્યાં ચાલતાં પણ જોવા મળે છે. તેથી આજે પૂ. શ્રી 'મા'નું શ્રી કંચનબેન સાથે આ લોન પર રસોડા તરફ ચાલવું નવીન તો નહોતું જ. પણ અચાનક પૂ. શ્રી 'મા'એ તરાપ મારી એક મોટી કોઠી પર, જેમાં પ્લાસ્ટીકની મોટી કોથળીમાં કચરો ભરાતો. તેમાં કચરો હતો અને ખાલી ખોખાં હતાં. પૂ. શ્રી 'મા' તો તે ખાલી ખોખાં લઈને ચાલવા માંડ્યાં. જેઓ જોતા હતા તે સહુ સ્તબ્ધ થઈ બની ગયા કે કરવું શું? તે કોઈને ના સૂઝે. એ વર્તન એટલું સહજ અને ઝડપી હતું કે સમજ પડે એ પહેલાં તો પૂ. શ્રી 'મા'એ ચાલવા માંડ્યું! કેટલાક ભક્તો પાછળ દોડયા પણ વ્યર્થ. પૂ. શ્રી 'મા'એ હાથમાં લીધેલું કામ અને નિયમ ક્યારેય પૂરું કર્યા

વગર મૂકતાં નથી. કોઈની વાત ના સાંભળી અને કચરો નાંખવાની મોટી ટૂંક જ્યાં હતી ત્યાં જઈને નાંખી આવ્યાં! આવાં નટખટ આપણાં 'મા' શ્રીકૃષ્ણથી જરાય ઉતરતાં નથી. આ કાર્ય માટે 'મા'ને કંઈ ઉપમા આપવી તે પણ સમજાતું નથી. પણ શ્રીકૃષ્ણે જેમ યુધિષ્ઠિરના રાજસૂય યજ્ઞ વખતે પતરાળાં ઊંચક્યાં હતાં અને પોતાના સહજ સ્વરૂપનું જે દર્શન કરાવ્યું તેવું જ પૂ. શ્રી 'મા'એ કર્યું. પૂ. શ્રી 'મા'ને પૂછતાં જણાવ્યું કે કચરો ઊંચકવાનું મન ૩-૪ દિવસથી થતું હતું પણ તક મળતી ન હતી! સેવાની તક શોધતા રહેવું જોઈએ ને!

આટલા બધા ભક્તો અને સેવકો હોય તેમ છતાં આવો વિચાર પણ આવવો એ એની મહાનતા છતી કરે છે. ત્યાર પછી પણ એક દિવસ આ નટખટ સ્વરૂપ અચાનક રસોડામાં પ્રકટ થયું. બપોરના અલ્પાહાર પછી લગભગ બધું જ ચોખ્ખું થઈ ગયું હતું. એક બહેન ખાલી ડૂમમાં કચરો નાંકવા માટે પ્લાસ્ટીક બેગ મૂકતાં હતાં. તરત જ ચીલઝડપે તેમના હાથમાંથી એ બેગ ખૂંચવાઈ ગઈ અને આંખના પલકારામાં તો તે વ્યવસ્થિત રીતે મૂકાઈ ગઈ! કોણ હતું તે? પૂ. શ્રી 'મા'! 'મા'ની સહજતા તે પોતાના સ્વરૂપને છૂપાવવાની ક્રિયા છે કે છતું કરવાની તે કંઈ સમજ પડતી નથી. પણ મને લાગે છે કે પૂ. 'મા'ને સહજ સ્વરૂપ જ વધારે ગમે છે તેથી તેઓને આ સઘળું સહજ છે.

પૂ. શ્રી 'મા'ની સહજતા, તેમના આ પારદર્શી જીવનની લાક્ષણિકતા છે. શું એમને સેવકોની ખોટ છે? ભક્તોની ખોટ છે? છતાં પણ કોઈને આજ્ઞા કરવામાં માનતાં જ નથી. અહીં તો પોતાની ખુરશી જાતે ઉપાડીને લોન સુધી લઈ જાય, તેના પર ગાદી પણ પાથરી દે. તો વળી હોલના કાર્યક્રમમાં લાંબા સમય

સુધી બેસવાનું થયું અને શ્રી ચરણોને ઓશીકાની જરૂર પડી તો તે પણ ૧૦૦ માણસની વચ્ચે ઊભાં થઈને જાતે લેતાં વાર પણ ના લાગે ને ગોઠવી પણ દે! તેવી જ રીતે અચાનક યાદ આવે તો પોતાને જોઈતા પુસ્તક કે અન્ય સામગ્રી પણ પોતાના રૂમમાં જાતે જ લેવા દોડી જાય. અને આ બધું એટલું સહજતાથી થયા કરે કે એનો કોઈ ભાર એમના મુખમંડળ પર જોવા ના મળે. આટલા બધા ભક્ત-સેવકની હાજરી છતાં પોતે કંઈક કર્યાની એક રેખા પણ ના દેખાય. જીવનની કેટલી નિર્મળતા અને કેટલી સાર્થકતા. ક્યાંય ડોળ, દમામ, સાહ્યબી દેખાય જ નહીં, છતાં જાજરમાન, સ્વચ્છ, સુઘડ અને ખુલ્લું જીવન! એવું જીવન કે એમાંથી જેને જે જોઈએ તે મળી રહે તેવું વહેતું જીવન!

આ શિબિરમાં પૂ. શ્રી 'મા'ના જીવતા વહેતા જીવનના અવલોકન માટે દૃષ્ટિ પણ ટૂંકી પડે એમ છે. જેમ આંધળાઓ હાથી કેવો છે તે વર્ણવે તેવી જ રીતે મને મુંઝવણ થાય છે કે પૂ. શ્રી 'મા'ના આ વિરાટ સ્વરૂપનું વર્ણન કેવી રીતે કરું?

પૂ. શ્રી 'મા'ને નવીનતા ખૂબ જ ગમે. હંમેશા નાવિન્ય, લાવિન્યને પુરસ્કૃત કરતાં રહે છે. તેમાં પણ જ્યારે પૂ. શ્રીનું કાર્ય હોય તો તે કેમ કરીને વધારે દીપી ઊઠે તે જ વિચારે. આ સ્થાનમાં પૂ. શ્રીની બેઠકથી માંડી ને સાધકોના નિવાસ સુધીની દરેક જગ્યાએ પૂ. શ્રી 'મા'ની કળા રૂમ પર લાગેલા જુદા જુદા તીર્થોનાં નામ, વિવિધ સુવાક્યો, સૂચના અને કાર્યક્રમનાં બોર્ડ વગેરે પર દેખાયા વગર ના રહે.

શિબિરના મુખ્ય હોલમાં આવેલા સ્ટેજ પર પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજી અને પૂ. શ્રી 'મા'નાં સુંદર સ્વરૂપો પધરાવેલાં છે. લગભગ

છ—સાત દિવસ પછી પૂ. શ્રી ‘મા’ને એમાં થોડો ફેરફાર કરવાની ઈચ્છા થઈ. તેથી અમારામાંથી ત્રણ—ચાર ભક્તોને લઈને પૂ. શ્રી ‘મા’ કામે લાગ્યાં. અમે સૌ તે કામમાં ગૂંથાયા અને પૂ. શ્રી ‘મા’ પણ વચ્ચે વચ્ચે ઊભાં થઈને અમને મદદ કરવા લાગતાં.

ક્યારેક નીચે બેસી પણ જતાં! આમ કોઈ પણ કામ પૂ. શ્રી ‘મા’ માટે નાનું નથી! તો વળી રમૂજ તો ડગલે ને પગલે થતી રહે અને તેમાંથી કેટલું શીખવાનું મળે તેનું એક દૃશ્ય જોઈએ. સ્ટેજને સાડીથી શણગારવાનું કામ ચાલુ હતું. સૌ બહેનોની એવી ભાવના કે તેમની સાડીનો ઉપયોગ પ્રભુના આ કામમાં થાય. તેથી સૌ પોતપોતાની નવી સાડી લાવી પૂ. ‘મા’ પાસે મૂકે. શ્રી પદ્માબેને એક કોટન સાડી પૂ. શ્રી ‘મા’ને આપી. પૂ. શ્રી ‘મા’એ અમને આપી પણ તે ખૂબ જ કડક હતી તેથી અમે કહ્યું કે તે બરાબર વળથો નહીં. તરત જ પૂ. શ્રી ‘મા’એ સ્લેટમાં લખ્યું, “પ્રભુના મંદિરમાં તો નરમ જોઈએ. વળે એવું જોઈએ. અક્કડ ના ચાલે. અક્કડ ફક્કડ લાગે પણ વળે નહીં તે નકામું. તે પ્રભુના મંદિરમાં ના ચાલે” કેટલો સહજ ઉપદેશ જીવન જીવવાનો, પ્રભુના થઈ જવાનો પૂ. ‘મા’એ આપી દીધો—એક ક્ષણના વિલંબ વિના!

પૂ. શ્રી ‘મા’ના હૃદયમાં—મનમાં—કાયમ અનેક જીવો રમતા હોય છે. ગમે ત્યારે, ગમે ત્યાં પ્રસંગોપાત્ત તેમની યાદ અને તેમનાં નામ પૂ. શ્રી ‘મા’ને યાદ આવી જાય છે. અને તે જીવ ધન્ય બની જાય છે. આવો એક પ્રસંગ ચિરસ્મરણીય બની ગયો. સૌ પૂ. શ્રી મા—પ્રભુનાં સ્વરૂપ અને સ્ટેજને શણગારવામાં લાગ્યા હતા. શ્રી શકુબેનની એક સુંદર સોનેરી કલરની સાડી સ્ટેજની બે બાજુ શોભે એવી હતી. પણ તેવી સાડી એક જ હતી. તરત જ તેમણે સાડીને કાપી નાંખવાની વાત કરી ને સંમતિ આપી. તે

સાડી ઉપર જ્યારે કાતર ફરી રહી હતી ત્યારે પ. પૂ. શ્રી ‘મા’ને એક છોકરીનું સ્મરણ થયું. એ છોકરીની આર્થિક સ્થિતિની જાણ પૂ. શ્રી ‘મા’ને થોડા સમય પહેલાં જ થઈ હતી. તેના કુટુંબને પૂ. શ્રી ‘મા’ વર્ષોથી જાણે છે તેથી જ્યારે આ વર્ષની શરૂઆતમાં પૂ. શ્રી ‘મા’ મુંબઈમાં હતાં ત્યારે તે ઘરના વડીલ દર્શન કરવા આવ્યા હતા. પૂ. શ્રી ‘મા’ તો અંતરયામી છે. તેમણે તેમની આર્થિક હાલત વિશે પૂછપરછ કરી. નિવૃત્ત થઈ ગયેલા એ ભાઈએ પૂ. શ્રી ‘મા’ની આગળ પોતાની પૌત્રીના ભણતરની એક માત્ર ચિંતા વ્યક્ત કરી અને પૂ. શ્રી ‘મા’નો આભાર માનતાં કહ્યું કે તમે મારા મનની વાત જાણી ગયાં. તરત જ પૂ. શ્રી ‘મા’એ તે જ વખતે શ્રીપ્રભાબેને મૂકેલું એક કવર તે ભાઈને પ્રભાબેન પાસે જ અપાવી દીધું, તે છોકરીને જે વધારાની જે મદદની જરૂર હતી તે શ્રી પ્રભાબેન ત્યાં હાજર જ હતાં તેમણે તે રકમ પણ આપવાની ઈચ્છા પૂ. ‘મા’ પાસે રજૂ કરી. પૂ. ‘મા’એ તેનો સ્વીકાર કર્યો. આવે સાડી પર કાતર ફરતી હતી ત્યારે એ છોકરી પૂ. શ્રી ‘મા’ના સ્મરણપટ પર આવી ગઈ! અને થયું કે આ સાડીમાંથી એનો એક સરસ ડ્રેસ તૈયાર થઈ જાય અને અન્ય સાડીઓ પણ જે સ્ટેજના શણગારમાં હતી તે પણ કામ લાગે. એટલે થોડી વાર પછી પૂ. ‘મા’એ જેની જેની સાડી હતી તે સૌને પૂછ્યું, ‘તમારે સત્કાર્ય કરવું છે? આ સાડી જેને ખરેખર જરૂર છે તેને આપવી છે?’ પૂ. શ્રી ‘મા’ના અચાનક સત્કાર્યના આમંત્રણને સૌ બેનોએ પળનો પણ વિલંબ કર્યા વગર સ્વીકારી લીધું! જેવાં ‘મા’ તેવાં જ તેમનાં બાળકો. પૂ. ‘મા’ પણ કેવી કુશળતાથી પોતાના બાળકો પાસે સત્કાર્ય કરાવી લે છે તેનો તે વખતે તો ખ્યાલ પણ ન આવે. પછી તરત જ કહ્યું કે ‘સત્કાર્યમાં વિલંબ શા માટે? આ શિબિર પૂરી થશે કે તરત શ્રી પ્રભાબેન જવાનાં જ છે તો એમને જ

આપી દર્શશું. તેઓ જ પહોંચાડી દેશે.' પૂ. શ્રી 'મા'નું આ કરુણા-મય સ્વરૂપ કેવું છે તેની પ્રતીતિ રહેનારને જ થાય. ત્યારબાદ સાંજની બેઠકમાં પૂ. 'મા'એ આ આખી વાત સૌ સામે રજૂ કરાવી અને તે ભાઈ અને તે છોકરીના લખેલા પત્રો પણ વંચાવ્યા. પૂ. શ્રી 'મા' ક્યાંયે પણ હોય તેમનું આવું માનવ મંદિર ઉદ્ધરનું કાર્ય ચાલ્યા જ કરે છે. શિબિરમાં પણ સૌને મંત્રજાપ, પ્રાર્થના, પ્રણામ, મંત્રગાન, સ્તુતિ, વગેરે કરાવીને 'ઉદ્ધર' જ કરી રહ્યાં છે !

આ શિબિર એ ચિત્રપટ પર આવતા વિવિધ દૃશ્યોનું અનુપમ સંયોજન છે. પૂ. શ્રી 'મા' જ તેનાં દિગ્દર્શક, કલાકાર, સંગીતકાર, વેશભૂષાસંયોજક, બધું જ એ કુશળ કારીગરની કરામત છે. અને એ કલાકાર વખતો વખત આ શિબિરના પરદા પર અવનવા જીવનકથા-આધ્યાત્મિકતા-શ્રદ્ધાના વિવિધ ચલચિત્રો રજૂ કર્યાં કરે છે. સૌ તેના પ્રત્યક્ષ સાક્ષી બનીને ધન્ય બને છે.

શ્રી ભરતભાઈ અને ધનુબેન (ટિકાસ)-અમેરીકાથી આવેલાં. તારીખ ૫ ઓગસ્ટે તેમની જૂની બિમારીનો હુમલો થતાં શ્રી ધનુબેન અચાનક બેહોશ થઈ ગયાં. લગભગ બે કલાક એવી સ્થિતિ રહી. તેમના પતિ શ્રી ભરતભાઈને ચિંતા થઈ કારણ કે અહીં ડોક્ટર પણ નથી અને બીજા શિબિરાર્થી તથા પૂ. શ્રી 'મા'ને નકામી ચિંતા થાય તેવું કરવું નથી. તેથી તેમણે પૂ. શ્રી 'મા'ને જણાવ્યું કે અમે ધનુબેનને હોસ્પિટલમાં લઈ જઈએ અને સારું થતાં અમે ઘરે જતાં રહીશું. એમનું બુર્કીંગ બદલવા માટેની વ્યવસ્થા વિચારવામાં આવી. એમ્બ્યુલન્સને ફોન કરવાની વાત પણ થઈ, ઉપરાંત અમારી પાસે જે વાહન હતું તે પણ તૈયાર કરી દીધું. આ બધી ધમાચકડી ચાલી. શ્રી ભરતભાઈને પૂ. શ્રી 'મા'એ કહ્યું

હતું, 'થોડી રાહ જુઓ. ઉતાવળ ના કરો. આટલી રાહ જોઈ તો થોડી વધારે રાહ જુઓ. સારું થઈ જશે' આ શબ્દોને અવગણીને જ્યારે તેઓ એમ્બ્યુલન્સને ફોન કરવા જતા હતા, ત્યાં જ એ બહેને વાત કરવાની શરૂઆત કરી. હલનચલન પણ શરૂ કર્યું. પૂ. શ્રી 'મા'એ પછી તેમને યોગ્ય રીતે ખોરાક લેવાની સલાહ સાથે પ્રસાદ આપ્યો. આવું અદ્ભુત દૃશ્ય નજર સામે ના જોઈએ તો માનવામાં ન આવે. પૂ. 'મા'એ પોતાના સામર્થ્યનું દર્શન કરાવીને સૌને ધન્ય કર્યાં.

પોતાના નાનામાં નાના હલનચલનથી મોટામાં મોટા નિર્ણય-માં પૂ. શ્રી 'મા'ની જે ગુરુભક્તિ જોવા મળે તેનો જોડો જડો એમ નથી. 'ગુરુ' શબ્દ એ પૂ. શ્રી 'મા'નો શ્વાસ છે અને તે તેમનાં વાણી, વ્યવહાર. હલનચલન બધે જ પ્રત્યક્ષ થાય છે. એવાં જ એક દર્શન અમે કર્યાં. તા. ૬ ઓગસ્ટે આનંદના સમાચાર મળ્યા અને પૂ. શ્રી 'મા'નું હૃદય પુલકીત થઈ ગયું. પૂ. શ્રીના સાહિત્ય પર લખેલા નિબંધને આધારે અમદાવાદના શ્રી અરુણાબેનને ડોક્ટરેટ-પી.એચ.ડી.ની પદવી પ્રાપ્ત થઈ. પૂ. શ્રી 'મા'એ પ્રસન્ન વદને તેની જાહેરાત લખીને કરી. અને તરત જ સૌને પૂ. શ્રીનો આભાર માનવા માટે 'ૐ યોગેશ્વરાય નમઃ?'ના ૧૦૮ મંત્રો-ના જપ કરાવ્યા. ગુરુભક્તિનું એ કેવું ઉત્તમ ઉદાહરણ! દરેક શુભ કાર્ય અને શુભ ફળનો ભાર પૂ. શ્રીને જ સોંપી દેવાનો. શ્રી અરુણાબેનને આ નિબંધ લખવામાં પૂ. શ્રી 'મા'એ જે જેહમત ઊઠાવી છે તેના અમે સાક્ષી છીએ. સતત દશથી બાર કલાક નીચે જમીન પર બેસીને પૂ. શ્રીની હસ્તલિખિત પ્રતોનું કેટલું કાળજી-પૂર્વક જાળવણીથી નકલ કરવાનું, લેમીનેશન કરવાનું, ને તેની ફાઈલ બનાવવાનું કામ પૂ. શ્રી 'મા'એ જાતે જ કર્યું હતું. એક

પણ કાગળ મહાત્માજીના હસ્તાક્ષરવાળો અસ્તવ્યસ્ત મૂકાવો ના જોઈએ. પૂ. શ્રીના નાનામાં નાના કાગળના ટુકડાને પૂ. શ્રી 'મા'-એ જીવથી પણ વધારે જતનથી સાચવ્યો છે. તે પૂ. શ્રી 'મા'ની ગુરુભક્તિ બતાવે છે. આ યજ્ઞ પૂ. શ્રી 'મા'એ પાંચ વર્ષ પહેલાં શરૂ કર્યો હતો. આજે એ ગુરુભક્તિની તપશ્ચર્યાનું કૃણ મળી ગયું.

આવા તો આ શિબિરમાં ઘણાં પૃષ્ઠો ઊઘડયાં છે. અહીં આટલાં પૃષ્ઠો પછી વિરામ.

જપ અને ધ્યાન એ મનના ખોરાક છે. તેથી તેમનો અભ્યાસ મનને નાથવા માટે જરૂરી છે.

સ્વામી બ્રહ્માનંદ

ધ : ૪૪૧૪૩૧

ઓ : ૩૬૨૪૩૭

: ૪૫૦૪૨૮

: ૩૬૦૩૭૬

ખેતીની સિચાઈ માટે વિશ્વસનીય એન્જીન

“સત્યવાન” તથા “ચંદન”

૬, ૮ તથા ૧૦ હો. પા.

—: બનાવનાર :-

કનેરીયા એન્જીનીયરીંગ વર્ક્સ

૧/૪, ભક્તિનગર ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ એસ્ટેટ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૨

Reflections from Calgary Shibir

Hitesh

This shibir was an extra-ordinary and extremely rare event. It is to be cherished for a lifetime. We were the students and Maa was the teacher. The atmosphere was simply divine, peaceful, and quiet. You could see devotees chanting Gods' name throughout the day. Bhagwan, bhagwan, bhagwan!! We were thinking of God only!

What I learned was that we should cultivate excellent daily habits that will make us model citizens. Some of the things I specifically learned were to:-

1. Get up early in the morning everyday and at the same time.
2. Do 108 pranams daily.
3. Do physical exercises daily.
4. Do yoga asanas daily to prevent diseases.
5. Control what we eat and how much we eat.
6. Control our minds/thoughts.
7. Continually chant God's name throughout the day.

8. Control anger, lust, greed, hatred, desires.
9. Have goals and realize them.
10. Reflect on oneself daily for self-improvement.
11. Dedicate our lives to God.
12. Be very disciplined in every aspect of life.
13. Cut down on sleep.
14. Observe Brahmacharya.
15. See the Good in all, evil in none.

આ શિબિરમાંથી શું શીખ્યો:-

૧. રોજ સવારે વહેલા ઊઠો ને તે એક જ નક્કી કરેલા સમયે.
૨. ૧૦૮ પ્રણામ રોજ કરો.
૩. રોજ કસરત કરો.
૪. રોગ અટકાવવા યોગાસન કરો.
૫. કેવું ને કેટલું ખાવું તે પર સંયમ રાખો.
૬. મન અને વિચારો પર કાબૂ રાખો.
૭. પ્રભુસ્મરણ સતત કરતા રહો.
૮. કામ, ક્રોધ, લોભ, ધિક્કાર ને ઈચ્છાઓને કાબૂમાં રાખો.
૯. જીવનનું ધ્યેય નક્કી કરી તેને સિદ્ધ કરવા મથો.
૧૦. આત્મવિકાસ માટે રોજની ઘટનાઓને તપાસતા રહો.
૧૧. ભગવાનને જીવન સર્મિપત કરો.
૧૨. જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં શિસ્ત જાળવો.
૧૩. ઊંઘ પર કાપ મૂકો.
૧૪. સંયમ ને બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરો.
૧૫. સહુમાં પ્રભુનું ને શુભનું જ દર્શન કરો.

I've always asked myself, how does God want us to live our daily lives? In this shibir, Maa shows us exactly how to do this. This shibir is about how we can become better human beings. But the rest is up to us. Once the road is shown to us, only we can choose to travel on it.

The message I get from this shibir is this :

What ever sadhana we've done in the past on a daily basis, whatever sadhana we have done up until now is NOT ENOUGH We must do more. How much is enough sadhana? We must continually chant God's name as much as possible in the 24 hours and dedicate the entire day to Him. We should leave the rest up to Him. He will take care of us. Maa put quotes of Pujya Shri Yogeshwar Bhagwan in the Hall and one quote that really struck me was this :

Too Cheentan Kar, Ey Cheenta Karshe.

તું ચિંતન કર, એ ચિંતા કરશે.

How wonderful is this quote! It is so relieving to know that God will look after our needs if we think of him always. And one of

the best ways to think about him is by doing sadhana. I've found out that doing sadhana is hard work. It is certainly not easy. But greatness is only achieved by hard work, and consistent disciplined actions. It is absolutely necessary to do the extra-ordinary, go the extra mile, to achieve the impossible. This is what Maa wants us to do. If we want to have what the average person has, we don't have to do much in life. We just have to do what the average person does. A survey was conducted on the average person and the following facts were revealed :

The average person :

- * sleeps 7 hours/day.
- * does no form of regular exercise whatsoever.
- * pays no heed to what they eat.
- * eats what they want when they want.
- * gives no regard to the practice of Brahmacharya whatsoever.
- * does not reflect on him/her self at the end of the day for self-improvement.
- * has no goals in life.
- * enjoys gossiping about others.

સામાન્ય માણસ શું કરે છે:-

૧. રોજના ૭ કલાક ઊઘિ છે.
૨. રોજ કોઈ નિયમિત વ્યાયામ કરતો નથી.
૩. શું ખાય છે, તેનું ભાન રાખતો નથી.
૪. મન ફાવે ત્યારે અને જે ગમે તે ખાય છે.
૫. સંયમ પ્રત્યે ઉદાસીન છે.
૬. આત્મવિકાસ માટે રોજના કર્મોનું આત્મનિરીક્ષણ કરતો નથી.
૭. કોઈ ચોક્કસ ધ્યેય વગરનું જીવન જીવે છે.
૮. બીજાઓ વિષેનાં ગાપ્યાં મારી જીવન વેડફે છે.

Clearly I realized that Maa does not want us to be an average person. She wants us to be well-above average. She wants us to be extra-ordinary citizens. We should make her proud of us.

Maa is showing us that if we continue to do what we've been doing in this shibir for the rest of our lives, as promised, Yogeshwar Bhagwan will be waiting for us at the end of our journey.

In this shibir, Maa gave me a book to read entitled, "In quest of God" by Swami Ramdas. In it, Ramdas describes how he wanted to throw himself entirely in God's hands and then received an intuition to open the Gita to read a particular sloka :

“Abandoning all duties come to Me alone for shelter, sorrow not, I will liberate thee from all sins.”

Oh benevolent Mother!
You are the divine Mother of the Universe!
Infinite is your glory!
You alone are real, all else unreal!
You are the ocean of mercy, the embodiment of compassion!
None in the entire Universe parallels your greatness!
What infinite power you possess!
The entire Universe is your manifestation alone!
Your grace is unlimited, showering on us unconditionally!
In victory and in turmoil, let me ever sing Thy glory!
May I ever serve Thee in eternity!
Glory be unto you Mother!
Victory, Victory Victory be unto you!

૧. હે કૃપાળુ મા.
૨. તમે સારા વિશ્વનાં દિવ્ય માતા છે.
૩. આપનો મહિમા અનંત છે.
૪. તમે એક જ સત્ય છે, બાકી સઘળું અસત્ય.
૫. હે મા, તમે દયા અને કરુણાનાં સાગર છે.

૬. તમારી મહાનતાની બરોબરી કરી શકે તેવું વિશ્વમાં કોઈ નથી.
૭. કેવી અનંત શક્તિથી આપ સંપન્ન છે.
૮. સમગ્ર વિશ્વ એ આપ એકની જ કૃતિ છે, સર્જન છે.
૯. આપની કૃપા અપરંપાર છે એ અહેતુકી કૃપા અમ પર વર-સતી જ રહે છે.
૧૦. વિજય અને વિપત્તિમાં હું આપના મહિમાનું જ ગાન કરું.
૧૧. આપની શાશ્વત હસ્તિમાં હું આપને જ સેવતો રહું.
૧૨. હે મા, આપનો જય જયકાર હો.
૧૩. સર્વત્ર આપનો વિજય, વિજય અને વિજય જ હો.

લવાજમ મોકલાવો

તા. ૧-૧૦-૯૯ થી અધ્યાત્મ માસિક તેનાં ૨૦ વર્ષ પૂરાં કરી એકવીસમા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે. એટલે જે ગ્રાહકો ઓક્ટોબરથી નોંધાયેલા છે, તેઓ પોતાનું નવા વર્ષનું લવાજમ સપ્ટેમ્બર માસમાં જ મોકલાવી આપે તેવી વિનંતિ છે.

જે ધ્યાન કેન્દ્રો લવાજમ ઉઘરાવી મોકલતા હોય તેમને તેમની યાદી સમયસર ઓક્ટોબર-૯૯ ના પ્રથમ સપ્તાહ સુધીમાં મોકલાવી આપવા વિનંતી છે.

સ્વતંત્ર રીતે લવાજમ મોકલતા ગ્રાહકો મનીઓર્ડર કે ડ્રાફ્ટથી પોતાનું લવાજમ નારાયણ હ. જાની, તંત્રી અધ્યાત્મ-ને મોકલાવી શકે છે. આઉટ સ્ટેશનના ચેક સ્વીકારવામાં આવતા નથી, તેની નોંધ લેવા વિનંતી છે. — તંત્રી

અંબાજીમાં સર્વરોગ નિદાન કેમ્પ

ગયા વર્ષની જન્મ અંબાજી, સ્વર્ગારોહણમાં. તા. ૨૪/૧૦/૯૯ ને રવિવારના રોજ સર્વરોગ નિદાન કેમ્પનું આયોજન સર્વમંગલ ચેરિટી ટ્રસ્ટ તરફથી કરવાનું વિચારાઈ રહ્યું છે. પ. પૂ. મા શ્રી સર્વેશ્વરીની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન મુજબ આ આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

આ કેમ્પમાં આંખના દર્દીઓમાં જન્મને ચશ્માની જરૂરત હશે તેમને ચશ્મા, તેમ જ બીજા રોગોના દર્દીઓને દવાઓ તેમ જ જરૂરી માર્ગદર્શન-નિષ્ણાત દાક્તરોદ્વારા મફત પૂરું પાડવામાં આવશે.

ગયા વર્ષે યોગેશ્વર પરિવારના જે સાધક ભાઈબહેનોએ અંબાજી ખાતેના નિદાન કેમ્પમાં પોતાની સેવાઓ આપેલી તેઓ આ વર્ષે પણ સેવા માટે એક દિવસ આગળથી આવી જાય તેવી વિનંતી છે.

* * *

મસૂરીમાં પૂ. શ્રીના જન્મદિનની ઉજવણી

મસૂરીના સરસ્વતી શિશુમંદિર અને સરસ્વતી વિદ્યામંદિરે પણ પૂ. શ્રી યોગેશ્વરજીના જન્મદિનની ઉજવણી પોતાની રીતે કરી. તે દિનને આ શિક્ષણ સંસ્થાઓના સંસ્થાપક દિન તરીકે ઉજવવામાં આવે છે.

તે માટે વિદ્યાલયના મોટા હોલમાં સવારે ૧૦ વાગ્યાથી ખાસ કાર્યક્રમ પ્રધાનાચાર્ય ગણ શ્રી શશિધરપ્રસાદ ડિમરી અને શ્રી જગદ્ગુપ્તસિંહ ગોર તરફથી રાખવામાં આવેલ. પૂ. શ્રી યોગેશ્વર અને પૂ. મા પ્રત્યે શ્રદ્ધાભક્તિ ધરાવતા પરિવારોએ તેમાં ઉત્સાહથી ભાગ લીધો.

—તંત્રી

* કામવાસનાને જીતો *

આધ્યાત્મિક વિકાસમાં જન્મને રસ હોય, તેમણે કામુકતામાંથી છૂટવું જ. તેના વિનાનો સાધનાત્મક અભ્યાસ પત્યર પર પાણી જેવો થવાનો સંભવ છે. તમે તેમાંથી છૂટવા માટે પ્રયત્ન કરો છો તે આવકારદાયક છે. આ સંસારમાં કશું જ અશક્ય નથી એ યાદ રાખો. અશક્ય જેવી લાગતી વસ્તુઓ પણ માણસે પોતાના અદમ્ય ઉત્સાહ, મજબૂત મનોબળ, અનવરત પુરુષાર્થ અને સમર્પણ ભાવથી શક્ય કે સિદ્ધ કરી છે. એટલે કામવાસનાને જીતી શકાય છે. કામવાસના એ સ્વાભાવિક નથી, પણ પ્રેમ એ સ્વાભાવિક છે. પ્રેમ જ માનવતાની પ્રકૃતિ છે, ને કામ તો વિકૃતિ છે. પ્રેમ કાયમી છે. કામ કામચલાઉ છે. પ્રેમ મંગલ હોવાથી પરમાત્માને પણ પ્રેમસ્વરૂપ કહેવામાં આવે છે; કામસ્વરૂપ કહેવામાં નથી આવતા. કામવાસનાથી મુક્તિ મેળવવા માટે સતસંગ, પવિત્ર પુરુષોનો સમાગમ, સારાં પુસ્તકોનું વાંચન, મનન, વિષયોમાં દોષદર્શન અને એ બધા ને બીજા ઉપાયો ઉપરાંત મુખ્યત્વે તો ઈશ્વરની ઉત્કટ પ્રાર્થનાનો આધાર લેવો જોઈએ. પ્રાર્થનામાં દેવીશક્તિ રહેલી છે. તે દ્વારા ઈશ્વરની મદદ માગો તો તે તમારા માર્ગને જરૂર સરળ બનાવશે. તમારી નબળાઈઓને દૂર કરવાની શક્તિ પણ તે જ પૂરી પાડશે. સ્ત્રી તરફ માતા કે બેનની દૃષ્ટિથી જોવાની ટેવ પાડો. આવી ટેવને કારણે લાંબાગાળે પવિત્રતાનું પ્રાકટય થતાં એવી ટેવ નહિ પાડવી પડે. એ દૃષ્ટિ નિર્મળ દર્શન માટે સહજ બનશે. સ્ત્રી કે પુરુષ સૌને તમે આત્મભાવે જોતા થઈ જશો. પરમાત્માના પ્રતિક જન્મ અનુભવતા થઈ જશો. કામની સમસ્યા પદ્મીથી તમારા જીવનમાં નહીં રહે, માત્ર પવિત્ર પ્રેમ જ રહેશે.

યોગેશ્વરજી

* દીક્ષાની સમજ *

આધ્યાત્મિક વિકાસ માટે ગુરુની દીક્ષા અનિવાર્યરૂપે આવશ્યક છે એવું નથી સમજવાનું. એના સિવાય પણ આધ્યાત્મિક વિકાસના માર્ગે આગળ વધી શકાય છે. સદ્-ગ્રંથોનું વાંચન, ચિંતન, મનન, પ્રાર્થના, નામજપ, ધ્યાન, આત્મનિરીક્ષણ, આત્મવિચાર, વ્યસનત્યાગ એ બધું આત્મ-વિકાસનો સાધક, ધારે તો પોતાની મેળે જ કરી શકે છે. એને માટે દીક્ષાની આવશ્યકતા છે જ એવું નથી. દીક્ષાની ઈચ્છા હોય અને ના મળી હોય તોપણ એની રાહ જોઈને બેસી રહેવાની જરૂર નથી. સાધનાત્મક અભ્યાસક્રમમાં અમુક અવસ્થાએ પહોંચ્યા પછી દીક્ષાની આવશ્યકતા લાગે તો સદ્ગુરુદેવ શિષ્યને સંકલ્પમાત્રથી, સ્પર્શથી, શબ્દથી કે વાણીથી દીક્ષા આપતા હોય છે. સંકલ્પ તો સર્વાવસ્થામાં કાર્ય કરે છે. ગુરુ સમીપ હોય કે દૂર હોય, તોપણ પોતાનું કાર્ય કરતા હોય છે. દેશકાળના અંતર એમને નથી નડતાં. એ સ્થૂળ રીતે શ્વાસ લેતા હોય કે સૂક્ષ્મરૂપે રહેતા હોય, તોપણ પોતાની પ્રવૃત્તિ (સંકલ્પ વહાવવાની) કરતા હોય છે. કોઈવાર મંત્ર આપે છે, કોઈવાર સદ્ગુરુદેવ પ્રદાન કરે છે, કોઈવાર ધ્યાનની વિધિ બતાવે છે, તો કોઈવાર શાંત અથવા મૂક રીતે મદદ પહોંચાડે છે. એમની કાર્યપદ્ધતિ ખૂબ જ વિલક્ષણ હોય છે. એ પોતાની શકવર્તી ઐતિહાસિક અસર ઊભી કરે છે. પ્રત્યેક સાધકે સમજી લેવાનું છે કે માનવ-શરીર મળ્યું, સદ્બુદ્ધિ સાંપડી, અને મન ઈશ્વરાભિમુખ બનવા માંડ્યું એટલે ઈશ્વરની દેવી દીક્ષા મળી ગઈ.

યોગેશ્વરજી